TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI • JjulkaisiJA TUNTURILATU RY • N:o 1/1981.

HELSINKI 70 -7-48.1.12 HELSINGFORS 70

Puheenjohtajan tähdenvälejä

•

Kiilopään eräkeskus on saanut uuden upean päärakennuksen. Suomen Latua on onniteltava meidän kaikkien tunturilatulaisten puolesta. Kurssi- ja koulutustoiminnan lisäksi uusiutunut eräkeskus pystyy nyt entistä paremmin palvelemaan eräretkeilymme tukikohtana. Onnittelumme olemme pukeneet konkreettiseen muotoon lahjoittamalla "pöydän" uudistiloihin. Ja mukana seuraa menestyksen toivotukset Kiilopään koko toiminnan kehittämiselle.

•

Tunturiladun ajanlaskussa elämme palsta- ja rakennusvuosien lomassa erityistä eräretkeilyn teemavuotta. Rakentaminen tosin jatkuu tänäkin vuonna, mutta toimintasuunnitelmassamme korostetaan nyt eräretkeilyä. Joka vuosihan me Lapissa käymme ja teemme eräretkiä, mutta tänä vuonna meidän tulisi voimakkaasti paneutua eräretkeilyn tehostamiseen ja edistämiseen – ja kirjata kerrankin henkilökohtaiset harrastusmäärämme kokonaistulokseksi. Joten kaikki tunturiin ja tiedot retkistä Tunturilatuun.

•

Juhlavuotemme – 35 ajastaikaa – susivihkiäiset järjestetään perinteisesti ruskan aikaan Lapissa, tällä kertaa Ylläksellä. Vanhaan tapaan yritämme saada tilaisuudesta erähenkisen, ovathan puitteet sellaiseen mahdollisimman otolliset. Toivon ruskavaellukset suunnattavan Ylläkselle ja muunkin juhlaväen varaavan muutaman päivän talkoisiin ja tunturissa liikkumiseen. Varataanpa juhlamieltä ja -aikaa näinkin pitkällä sihdillä.

•

Ensimmäinen kokoontumisemme tapahtuu kuitenkin jo tänä keväänä kuvaillan ja yhdistyksen ylimääräisen kokouksen merkeissä Turussa. Suomen Ladun muutettua toimitavuotensa kalenterivuodeksi meidän on tehtävä sääntöihimme vastaavat muutokset. Samalla voimme uudistaa sääntömme muutenkin ajan tasalle. Asetettu sääntötoimikunta on valmistellut asian täksi keväälle, joten meillä on mahdollisuus yksyn varsinaisen vuosikokouksen vielä käsiteltyä sääntömuutoksen aloittaa tuleva toimintavuosi uusituin säännöin. Tulevat kokoukset ovat yhdistystoimintamme kannalta merkittäviä, joten pohtikaa asiaa ja tuokaa mielipiteenne kokouksissa esiin.

•

Viimeiseksi asiaksi olen jättänyt Susi-Kiisan rakentamisen. Jäsenistö on antanut tekemäämme kyselyyn selvän vastauksen. Sudenpesän tapainen kämppä on yhteisenä toiveena ja alueen yleinen käyttösuunnitelma on laadittava sen mukaiseksi. Tuskin kuitenkaan vielä ensi kesänä saamme sinne kämppää aikaiseksi, mutta eiköhän ensihätään saada turvekota, joka ei muodosta taloudellista ongelmaa, ja sitten kämppä. Kiitokset nimenomaan kämppään suunnatuista lahjoituksista, perushirret on jo varmistettu. Kiisan naapureilta on kuultu ensimmäiset alueella liikkumistamme koskevat toivomukset Palstan taustatunturialueet ovat sen suunnan parhaita vasotusalueita. joten vapun tienoilla alue olisi syytä jättää mäkäli mahdollista rauhaan. Harvoinhan me siihen aikaan olemmekaan niillä alueilla liikkeellä, mutta toivomus on syytä saattaa eri tavoin tunturilatulaisten tieduksi. Osoittakaamme ymmärtävämme ja kunnioittavamme alueen luontaisia peruselinkainoja.

•

Retkikuumeemme taitaa tällä hetkellä olla pahimmillaan, mutta tähän tautiinhan tunnetaan pätevä lääke. Joten hankien hohteita ja auringon ja ahavan puremia itse kullekin.

•

ANTERO TARVAINEN

Käskyn poisto vaiko selitys: mitä se on?

Vanha väärtini ikäsusi Yrjö Metsälä Kilpisjärveltä pistäytyi marraskuussa kotonani ja kertoili kuulumisia, samalla tietenkin muisteltiin vanhoja kokemuksia. Vanhalla Lapin eläjällä, kuten Yrjöllä, on kokemusperäistä tietoa ja aina hänellekin jää jotakin hampaankoloon kehityksen kiertäessä sellaiseen suuntaan, jonka tietää vinksahtaneen väärään. Niinpä Yrjö oli erikoisesti pannut merkille ne leuhkijat, jotka kertoilevat yksinään suoritetuista seikkailuista Lapin erämaissa. "Kyllä on tyhmää lähteä yksin erämaahan, vaikka olisi kuinka tottunut eräretkeilijä", sanoi Yrjö. "Vahinko kun ei tule kellokaulassa. Eksymis- ja loukkaantumistapaukset tulevat kalliiksi ja aiheuttavat huolta ja harmia kanssaihmisille. Löytäminen on sitäpaitsi useinkin sattuman varassa. Jos kerran tai useammin on selviytynyt yksin erämaan olosuhteista, niin aina se ei ole taattua", jatkoi Metsälä.

"Älä koskaan lähde yksin tunturiin", lienee Tunturisuden käskyissä se pykälä, jota eniten rikotaan. Yrjö lausahti, että "olisikohan kunnioituksen parantamiseksi parasta poistaa koko pykälä, koskapa kaikki sudet eivät sitä noudata".

En tiedä. Tuskinpa näin radikaalinen toimenpide auttaisi asiassa. Tulee mieleeni, että tietoa taitaa puuttua tuon käskyn perimmäisestä tarkoituksesta ja sen tajuamisesta. Ulkoa se kyllä on joskus opittu, muttei ole kuitenkaan omaksuttu. Olisikohan yhtenä ratkaisuna se, että näihin käskyihin liitettäisiin hyvin voimakkaasti esille selitykset, kuten katkismuksen kymmeniin käskyihin. Eli "Mitä se on". Ja näin täydennetyt käskyt iskostettaisiin niin susien kuin muittenkin tietouteen..

Valitettavastihan se niin on, että vaikka kuinka tietäisi asioita ja asioista, niin niitä ei opi eikä omaksu ennenkuin itse on lyönyt päänsä seinään. Kovapäisimmät eivät näy yleensä oppivan vielä ensimmäisestä kerrastakaan.

Niin se tapahtui minullekin. Oli vuosi 1950 jolloin mm. ruskan aikana ei ollut Rautatuntureilla ja Saariselällä, enempää kuin muuallakaan Lapissa kovinkaan paljon liikkujia. Kun suunnittelin häämatkaa Suomun Ruoktulle, niin vaimoni innostui kovasti asiaan. Tieto matkasta levisi joihinkin latulaispiireihin ja mukaantulijoita olisi ollut paljonkin. Mutta mikä se sellainen häämatka olisi, jossa olisi mukana myös ulkopuolisia! Taivuin vahvemman tahtoon ja niinpä läksimme liikkeelle kahden syksyiseen Lapin ruskaan. Viikon aikana emme tavanneet erämaassa kuin kaksi sodankyläläistä metsämiestä.

Hyvä ja mieliinpainuva matka se oli. Mutta paluumatkalla vaimoni Maija totesi, jotta mitä hän olisi tehnyt jos minulle olisi sattunut jokin tapaturma? Vaikka hän olikin tottunut retkeilijä, niin nämä erämaat olivat hänelle täysin outoja.

Tämä opetti minulle, että älä lähde tunturiin kaksin vaan vähintään kolmisin. Silloin yksi voi jäädä loukkaantuneen luokse ja yksi lähtee hakemaan apua.

Jonne Saastamoinen

Hihamerkkiluonnoksen suunnittelukilpailu

Tunturilatu ry:n johtokunta on päättänyt julistaa yhdistyksen jäsenille hihamerkkiluonnoksen suunnittelukilpailun. Merkkiluonnoksen pohjalta valmistettavaa merkkiä tai mahdollista merkkisarjaa on tarkoitus käyttää Tunturiladun hihamerkkinä. Johtokunta toivoo osanottajien merkkiluonnosta suunnitellessaan ottavan huomioon seuraavat tekijät:

- merkin koko ja muoto on hihamerkiksi sopiva,
- merkki on muotonsa ja kuviointinsa puolesta valmistusystävällinen,
- merkin perusmuodon ja reunakuvioinnin tulisi mahdollistaa kolmen Tunturilatu-aiheisen symboolin vaihtoehtoisen käytön samassa perusmerkissä,
- symboolivaihtoehtojen aiheet voisivat olla esim. Susikyrö, Susi-Talas ja Susi-Kiisa,
- merkkiin tulisi sijoittaa teksti Tunturilatu,
- merkin värit.

Kukin kilpailija voi ottaa osaa kahdella merkkiluonnoksella tai luonnossarjalla.

Luonnoksen on oltava perillä Suomen Latu ry:n toimistossa elokuun 10 päivänä 1981 osoitteella Tunturilatu ry. Fabianinkatu 7. 00130 Helsinki 13 lisäämällä kirjekuoreen merkintä "Hihamerkkiluonnos".

Johtokunta on nimennyt keskuudestaan merkkiluonnoskilpailua varten työryhmän, johon kuuluvat Anja Pere, Raimo Niklander ja Uolevi Mättö. Työryhmä tulee täydentämään itseään johtokunnan ulkopuolisilla asiantuntijolla. Työryhmä pidättää itsellään oikeuden mahdollisiin muutoksiin merkin lopullisesta muodosta. Kilpailuun lähetettyjä merkkiluonnoksia ei palauteta. Kilpailun tulokset ja palkinnot julkaistaan syksyllä 81 ilmestyvässä Tunturilatu lehdessä.

Merkkitoimikunnan puolesta

Uolevi Mättö

TÄSSÄ NUMEROSSA mm.

Toimintasääntöjen luonnos ..... siv. 2
Erään hiihtoahkion anatomia ..... " 3
HANHIA... missä... missä? ..... " 3
Talvipäivät Paippisissa 1981 ..... " 4
Kairassa "81" ..... " 4
Susi-Kiisa vasoma-alueella ..... " 5
Kerhojen kuulumisia ..... " 6
Tyyrojan Tapaus ..... " 7
Riekon "naurua" ..... " 7
Toimintamuistio ..... " 8

TUNTURI-LATU r.y.

● JOHTOKUNTA

puheenjohtaja
Antero Tarvainen, puh. 90/898791

varapuheenjohtaja
Yrjö Suuniittu

jäsenet: Anja Huhtala, Pekka Huttunen, Hemmo Kivilaakso, Uolevi Mättö, Alpo Mäntynen, Raimo Niklander, Anja Pere

sihteeri: Timo Sarkkinen Siltakatu 55 04400 Järvenpää puh. 90/2911589 (iltaisin)

rahastonhoitaja: Anneli Peltonen Koroistentie 11 B 25 00280 Helsinki 28 puh. 90/410 771 (iltaisin)

jäsenkortiston hoitaja: Eva Jägerskiöld Vuorimiehenkatu 3 A 00140 Helsinki 14 puh. 90/631414 (iltaisin)

kuva-arkistonhoitaja: Erkki J. Tolvanen, Tapolanrinne 10 01760 Vantaa 76, puh. 90/897 656.

postilähetykset ja juoksevat raha-asiat hoitaa: Elvi Zweygberg, Suomen Ladun toimisto Fabianinkatu 7 00130 Helsinki 13 puh. 90/170 101

Jäsen- ym. maksut: postisiirtotili 135 33-1

● JÄSENLEHTI

Tunturilatu, vastaava toimittaja Antero Tarvainen

Toimitussihteeri: Anja Pere Nuijatie 5 B 21 01650 Vantaa 65 puh. 90-845 581 (k) 90-594 411 (t)

● KIINTEISTÖT

Susikyrö – Enontekiö
Susi-Talas – Inari
Susi-Kiisa – Utsjoki
Kärrikaltio – Inkoo
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen Joukontie 27 76100 Pieksämäki

● SUSIVALIOKUNTA

puheenjohtaja Raimo Niklander jäsenet: Reino Kärkkäinen, Sirkka Laakso, Kauno Laine, Väinö Martikainen, Maire Kalanti (sihteeri)

● TUNTURIKERHOT

KUOKTE (2) Hyvinkää
puheenjohtaja Veikko Laine, sihteeri Anja Pajunen Erkylänkatu 21 05820 Hyvinkää 2 puh. 914-28901

KOLBMA (3) Tampere
puheenjohtaja Väinö Martikainen, sihteeri Matti Rekola Kitiniitynk. 7. D. 35, 33850 Tampere 85 puh. 931-672186.

NJELLÄ (4) Pieksämäki – Mikkeli
puheenjohtaja Pekka Huttunen, sihteeri Eila Hämäläinen Nuijamiestenkatu 22 B 12 50100 Mikkeli 10 puh. 955-367 552.

VIHTTA (5) Vaasa
puheenjohtaja Lasse Bäckman, sihteeri Aino Gylling, Lastenkodink. 14, 65140 Vaasa 14, puh. 961/116554.

KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
puheenjohtaja Alpo Mäntynen, sihteeri Kaarina Hakkarainen Kasteholmantie 1 00900 Helsinki 90 puh. 90-339 147

SIETSA (7) Iisalmi
Pentti Vainio, Olvi Oy 74700 Iisalmi

KAVTSI (8) Helsinki
puheenjohtaja Jussi Saarinen, sihteeri Inga Bergman Untamontie 6 C 00610 Helsinki 61 puh. 90-795 882.

OUTSI (9) Jyväskylä
puheenjohtaja Pekka Kolari, sihteeri Ritvis Loimio, Puistotori 6 A 16 40100 Jyväskylä 10

LOGI (10) Turku
puheenjohtaja Antti Nikula 23100 Mynämäki puh. 921/707 265, sihteeri Tuulikki Kukkonen, Koroniityntie 29 20780 Kaarina puh. 921/431 839.

Luonnos Tunturilatu ry:n toimintasäännöksi

Tunturilatu ry:n toimintasäännöt

I Yhdistyksen nimi, kotipaikka, toiminta-alue ja toiminnan tarkoitus.

1 § Yhdistyksen nimi on Tunturilatu ry., sen kotipaikka on Helsingin kaupunki ja toimialueena koko maa.

2 § Yhdistyksen tarkoituksena on Suomen Latu ry:n jäsenyhdistyksenä toimia jäsentensä yhdyssiteenä, ensisijaisesti Lapissa tapahtuvan retkeilyn ja muun luonnossa tapahtuvan liikunnan edistämiseksi, retkeilytietojen ja -taitojen kartuttamiseksi ja tallentamiseksi sekä Lapin kulttuurin vaalimiseksi.

3 § Toiminta-ajatustaan yhdistys toteuttaa:

1. Hankkimalla, tallentamalla ja edelleen tunnetuksi tekemällä tietoutta Lapissa ja muuallakin tapahtuvasta eräretkeilystä.
2. Edistämällä retkeily- ja ulkoilukulttuuria sekä luonnonsuojelua ja muita retkeilijän käytökseen kuuluvia hyviä tapoja.
3. Tekemällä retkeilyn ja muun luonnossa tapahtuvan liikunnan harjoituksen edellytyksiä kehittäviä aloitteita, esityksiä, anomuksia ja suunnitelmia sekä omalta osaltaan toteuttamalla niitä.
4. Harjoittamalla toiminta-ajatukseensa sisältyvää julkaisutoimintaa.
5. Järjestämällä koulutus- ja valistustilaisuuksia, tempauksia, eräretkiä sekä muita jäsentilaisuuksia.
6. Kehittämällä ja testaamalla retkeilyvarusteita ja välineitä.
7. Ylläpitämällä ja kehittämällä Lapin retkeilyyn perustuvaa tunturisusijärjestelmää ja tunturisusiaatetta.
8. Edistämällä ja tukemalla erilaisia Lapin kulttuurin harrastusmuotoja.
9. Perustamalla alueellisia tunturikerhoja jäsentensä yhdyssiteeksi ja tunturilatuhengen vaalimiseksi.
10. Harjoittamalla yhteistoimintaa samoja tarkoitusperiä palvelevien yhteisöjen kanssa.
11. Hankkimalla ja ylläpitämällä toimintaansa varten tarpeellisia kiinteistöjä ja laitoksia.
12. Järjestämällä aatteellisen toimintansa tukemiseksi keräyksiä, arpajaisia, myyjäisiä sekä muuta samantapaista toimintaa ja ottamalla vastaan lahjoituksia ja testamentejä, sekä tarvittaessa harjoittamalla tavanomaista kioskikauppaa ja majoitus- sekä ravitsemusliikettä.

Kilpailuluonteisista toiminnoista ainoastaan yhdistyksen tarkoitusta tunnetuksi tekevät kilpailut kuuluvat yhdistyksen toimintaohjelmaan.
Tarvittaessa hankkii yhdistys toimintaansa varten asianomaisen luvan.
Yhdistyksen toiminta on sidonnaisuuksista vapaata.

II Yhdistyksen jäsenet

4 § Yhdistyksen jäseneksi voi päästä jokainen yhdistyksen toiminnasta kiinnostunut johtokunnan hyväksymä henkilö, joka hyväksyy yhdistyksen toiminta-ajatuksen ja hengen.
Yhdistyksen jäsenet ovat:

1. Vuosijäseniä, jotka maksavat syyskokouksen määräämän vuotuisen jäsenmaksun.
2. Ainaisjäseniä, jotka maksavat syyskokouksen määräämän kertakaikkisen jäsenmaksun.

5 § Jäsenen, joka ei noudata yhdistyksen sääntöjä ja päätöksiä, laiminlyö jäsenmaksun suorittamisen tai toimii yhdistyksen tarkoitusperien vastaisesti, voi johtokunta erottaa jäsenyydestä. Päätökseen voi erotettu hakea muutosta kirjallisesti yhdistyksen kokouksessa. Muutoksenhakuaika on neljätoista (14) vuorokautta siitä päivästä, jolloin erottamispäätös on kirjeitse tullut asianomaisen tietoon. Muutoksenhakukirjelmä on jätettävä johtokunnalle.

III Yhdistyksen kokoukset

6 § Yhdistyksen toimielimiä ovat varsinaiset ja ylimääräiset kokokoukset, johtokunta, sekä nimetyt toimikunnat ja työryhmät.

7 § Yhdistyksen varsinaisia kokouksia on kaksi, syyskokous ja kevätkokous.

Syyskokouksessa, joka pidetään lok.a–marraskuussa, käsitellään seuraavat asiat:

1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, pöytäkirjantarkistajat ja ääntenlaskijat.
2. Todetaan kokouksen laillisuus.
3. Käsitellään johtokunnan esitys toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi alkavalle toimikaudelle.
4. Päätetään johtokunnan jäsenille ja tilintarkastajille mahdollisesti maksettavista palkkioista sekä matkakulujen korvausperusteista.
5. Määrätään jäsenmaksujen suuruus seuraavalle toiminta vuodelle.
6. Valitaan yksivuotiskaudeksi yhdistyksen johtokunnan puheenjohtaja.
7. Päätetään johtokunnan jäsenten lukumäärästä.
8. Valitaan johtokunnan jäsenet erovuoroisten tilalle.
9. Valitaan kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja heille henkilökohtaiset varamiehet.
10. Nimetään edustajat Suomen Latu ry:n kokouksiin.
11. Päätetään, kuinka yhdistyksen kokouskutsut ja tiedonannot julkaistaan.
12. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

Kevätkokouksessa, joka pidetään maalis–toukokuussa, käsitellään seuraavat asiat:

1. Valitaan kokouksen puheenjohtaja, sihteeri, pöytäkirjantarkastajat ja ääntenlaskijat.
2. Todetaan kokouksen laillisuus.
3. Esitetään johtokunnan kertomus päättyneen toimintavuoden toiminnasta.
4. Esitetään tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto.
5. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta.
6. Päätetään tilivapauden myöntämisestä johtokunnalle ja muille tilivelvollisille.
7. Käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat.

8 § Yhdistyksen ylimääräinen kokous pidetään johtokunnankutsusta tarvittaessa tai kun vähintään 1/3 äänivaltaisita jäsenistä sitä johtokunnalta kirjallisesti erityisesti ilmoitettua asiaa varten pyytää. Ylimääräinen kokous on pidettävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun sitä edellämainituin tavoin on pyydetty.

9 § Kaikista yhdistyksen kokouksista on johtokunnan annettava tieto jäsenille vähintään seitsemän (7) vuorokautta ennen kokousta joko kirjeellisesti tai syyskokouksen päättämissä lehdissä. Yhdistyskokouksessa käsiteltäväksi tarkoitetusta asiasta on tehtävä kirjallinen esitys johtokunnalle viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta.

10 § Äänestykset, jotka koskevat muita kuin sääntöjen muutosehdotuksia ja yhdistyksen purkamista, ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa arpa. Kaikki äänestykset ovat avoimia, ellei joku kokouksen äänivaltaisista edustajista vaaleissa vaadi salaista äänestystä. Päätöksentekoon saavat ottaa osaa jäsenmaksunsa suorittaneet 16 vuotta täyttäneet jäsenet.

IV Yhdistyksen toimielimet

11 § Yhdistyksen johtokunnan muodostaa yhdeksi vuodeksi kerrallaan valittu puheenjohtaja ja kahdeksi vuodeksi kerrallaan valitut vähintään 6 enintään 12 jäsentä. Jäsenistä on vuosittain puolet erovuorossa (ensin arvan ja sitten vuoron mukaan). Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan varapuheenjohtajan sekä nimeää tarpeelliset toimihenkilöt. Juoksevien asioiden hoitoa varten johtokunta voi valita työvaliokunnan, joka on vastuullinen johtokunnalle. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen kun vähintään puolet sen jäsenistä puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan luettuna on läsnä. Päätöksenteossa noudatetaan soveltuvin osin 10 §:n määräyksiä.

12 § Yhdistyksen johtokunnan tehtävänä on mm.

1. Johtaa ja valvoa yhdistyksen toimintaa.
2. Hoitaa yhdistyksen omaisuutta.
3. Hyväksyä ja erottaa yhdistyksen jäsenet sääntöjen mukaan.
4. Kutsua koolle yhdistyksen kokoukset, valmistella niille esitettävät asiat ja huolehtia päätösten toimeenpanosta.
5. Valita tarpeelliset toimikunnat ja työryhmät sekä nimetä niille puheenjohtaja.
6. Hyväksyä yhdistystä sitovat sopimukset, ellei niiden hyväksyminen kuulu yhdistyksen kokoukselle.
7. Päättää talousarvion rajoissa yhdistyksen kustannus- ja julkaisutoiminnasta.
8. Kantaa ja vastata yhdistystä kokevissa asioissa.

13 § Toimintanssa tehostamiseksi yhdistys voi muodostaa erikoisjaostoja ja rekisteröimättömiä kerhoja, jotka toimivat yhdistyksen johtokunnan niille hyväksymien sääntöjen mukaan sen alaisina ja vastuulla.

14 § Yhdistyksen toiminta- ja tilivuosi on tammikuun 1. päivästä joulukuun 31. päivään. Tilit on luovutettava tilintarkastajille viimeistään helmikuun 15. päivänä tarkastusta varten.

15 § Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhdistyksen tilit ja muu toiminta, laatia niistä kirjallinen lausunto ja jättää se johtokunnalle yhdistyksen kevätkokoukselle esitettäväksi.

16 § Yhdistyksen nimen kirjoittavat johtokunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja jompikumpi yhdessä sihteerin tai sen henkilön kanssa, jolle johtokunta on myöntänyt nimenkirjoittamisoikeuden.

V Muut määräykset

17 § Näiden sääntöjen muuttamista tai yhdistyksen purkamista koskeva päätös on tehtävä kahdessa perättäisessä vähintään kahden viikon väliajoin pidettävässä kokouksessa, joista toinen on yhdistyksen varsinainen kokous. Päätös tulee voimaan, jos molemmissa kokouksissa muutosta tai purkamista on kannattanut vähintään 3/4 äänestyksessä annetuista äänistä.

18 § Jos yhdistys on päätetty purkaa, on sen jäljelle jääneet varat jätettävä Suomen Latu ry:n talletettavaksi, kunnes vastaava rekisteröity yhdistys perustetaan. Ellei uutta yhdistystä perusteta kolmen (3) vuoden kuluessa siitä, kun talletus on tehty, jäävät varat Suomen Latu ry:n käytettäväksi näissä säännöissä mainittujen tarkoitusperien toteuttamiseksi.

19 § Näiden sääntöjen lisäksi yhdistyksen toiminnassa noudatetaan voimassa oleva yhdistyslain sääntöjä ja määräyksiä.

Asioiden käsittelyn jouduttamiseksi toivomme jäsenistön tutustuvan sääntöluonnokseen jo ennen huhtikuussa pidettävää ylimääräistä kokousta. Ennen kokousta saattaa sääntöluonnos vielä muuttua, koska sen käsittely johtokunnassa on vielä kesken.

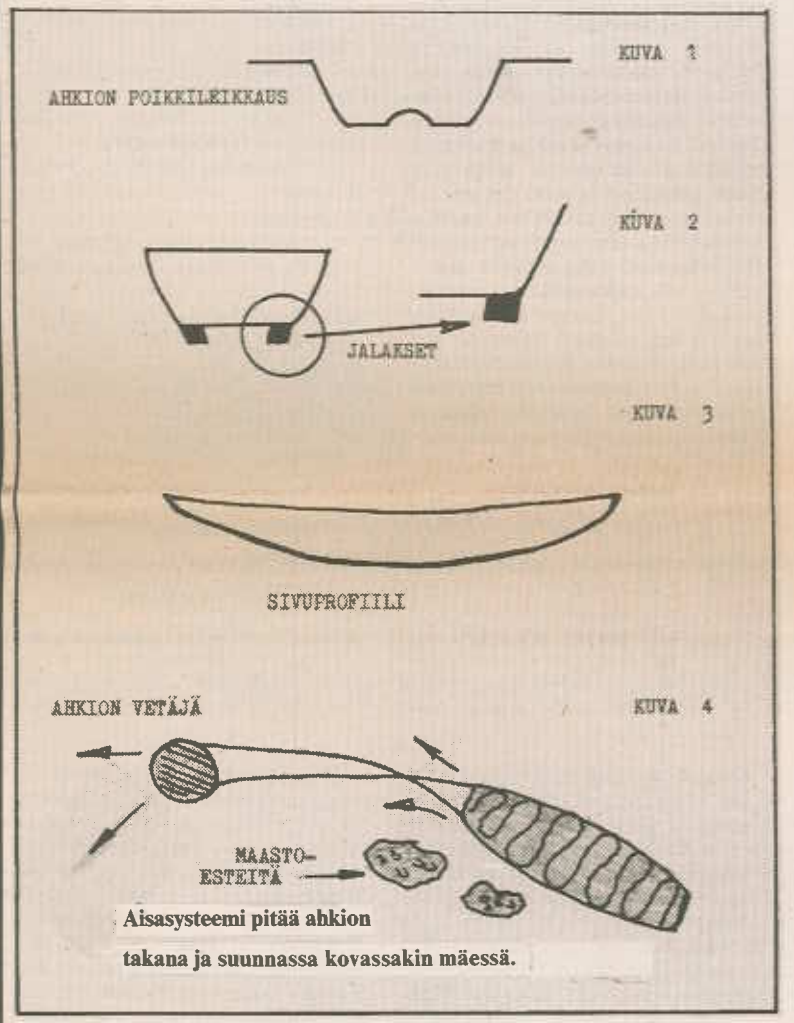
EIPÄS IHMETELLÄ!

...siitä vain heti Susikyröön, tai -Talakselle tullessa puutalkoot pystyyn... Jo vain on kämpän lämpimissä mukava "savotan" jälkheen loikoilla... Susikyrön puutalkoista tarkempaa tietoa toimintasivulla.

Erään hiihtoahkion anatomia

Ahkio Lapin maastossa.

Aisasysteemi pitää ahkion takana ja suunnassa kovassakin mäessä.

Jokainen lapinkävijä on voinut todeta, miten erilaiset ahkiokokeilut ovat yleistyneet. Latujen varsilla näkee monenlaista rinkkapulkkaa, kotitekoisia vaneri-, lujitemuovi- tai alumiiniteelmiä sekä tietenkin ostettuja ahkioita, niin hyvin kotimaisia kuin muualta tuotuja. Kaiken kaikkiaan syntyy sellainen vaikutelma, että ajatus tavaroiden vetämisestä niiden kantamisen sijasta olisi ainakin periaatteessa hyväksytty. Se kumman vaihtoehdon puoleen valinta kallistuu, riippuu tietenkin jokaisen omista kokemuksista. Jos ahkioon ei vielä uskota, johtuu se käsitykseni mukaan pitkälti siitä, että on tyydytty ehkä liian hätiköityihin ratkaisuihin. Seurauksena voi olla sellaisia kokemuksia, joista on kerrottu. Kuten esimerkiksi:

"Enimmät ongelmat tulevat tiheäkasvuisessa metsässä, jossa välillä joudutaan laskemaan mäkeä vaivaiskoivujen ja suurempien puiden välissä pujotellen. Toinen epätoivoinen paikka on tunturin rinne, jos sitä edetään sivuttain. Silloin pulkka kaatuu tämän tästä ja on koko ajan karata kurun pohjalle" ... tai "Pulkalla ja ahkiolla oli jatkuva halu kulkea aivan jonnekkin muualle kuin minne oli tarkoitus" ... ja lopuksi "Pulkka takertui joka risuun ja kantoon. Työläännyin siihen niin, että nostin rinkan pulkkineen aisoineen selkääni".

Näin ei kuitenkaan tarvitse ollä. Ahkio voi olla ja sen tulee olla kaikissa olosuhteissa toimiva itsenäinen kuljetusratkaisu, siis paljon muutakin kuin rinkan alle asennettu liukualusta (esim. mallia Sarvis). Seuraavassa otan vapauden selostaa erästä yritystä lähestyä ahkiokysymystä mahdollisimman sytemaattisesti. Lähtökohtina ovat olleet

- Suomen maasto-olosuhteet, ts. runsas lumi, paikoin tiheä metsä tai pusikko, kantava hanki, kumpuileva maasto.
- Käyttö lähinnä eräretkeilyyn, siis riittävän tilava 7–10 päivän retkeä varten, ts, n. 60–80 litran tilavuus.
- Pyrkimys alusta alkaen sellaiseen toteutukseen, joka tekisi mahdolliseksi valmistuksen teollisessa mittakaavassa, siis yksinkertaiset ratkaisut ja mahdollisimman halvat materiaalit.

Tältä pohjalta on ahkioni anatomia seuraavanlainen:

Poikkileikkaus: Ahkion tulee mahtua ladulle sellaisena kun se syntyy yhden hiihtäjän tekemänä umpihankeen. Jos ahkio joutuu vielä hiihtäjän jälkeä levittämään, on se liian leveä ja siten myös liian raskas. Ahkion poikkileikkauksen lähtökohta on siis tämännäköinen (kuva 1).

Tästä voidaan suoraan ottaa ahkion muoto, kuitenkin kahdella varauksella: Keskellä olevan kohouman voi jättää pois, se veisi ahkion tilavuutta. Toiseksi on sivut pyöristettävä, koska ahkion tulee kaatuessaan oikaista itsensä. Kun vielä pohjaan lisätään suuntavakavuutta lisäävät sekä sivuluistoa ja pohjan kulumista estävät jalakset, päädytään tällaiseen poikkileikkaukseen, johon kuuluu vielä eräs yksityiskohta. Jalakset "kaatuvat" hieman sisäänpäin, jolloin niiden ulkoreuna muodostuu teräväksi. Näin sivupito paranee rinteessä. Jalasten kulutuspinta voi olla esim. polypropeenia, ABS-muovia tai messinkiä. (kuva 2)

Jos ahkiota käyttää yksinomaan avoimessa tunturimaastossa, voi tietenkin leveyttä panna vapaasti. Käyttö lumisessa metsämaastossa pakottaa kuitenkin pysymään edellämanitussa latuprofiilissä, jolloin enimmäisleveydeksi tulee n. 40 cm.

Sivuleikkaus: Yleisiä vaatimuksia ovat:

- loiva, korka keula (nousee hangelle)
- pyöreä perä (voidaan peruuttaa)
- lievästi kaareva pohja (helpottaa kääntymistä, vähentää kitkaa).

Tästä päädytään suunnilleen seuraavanlaiseen profiiliin (kuva 3).

Ottaen huomioon edellämainitun tilavuuden tullaan pituuteen, joka on noin 125–130 cm. Tällöin ahkio mahtuu vielä keskikokoisen auton tavarasäiliöön.

Ahkion luonnollinen materiaali on lujitemuovi (lujuus, sileä liukupinta.

Varusteet:

- Kiinteä, vedenpitävä peite, joka riittää suojaamaan myös suhteellisen korkean kuorman. Värinä hyvin näkyvä "hälyväri".
- Kuorman kiinnitys, joka toimii kuorman korkeudesta riippumatta ja kovallakin pakkasella (voidaan kiinnittää käsineet kädessä). Mahdollisuus avata kuorma myös vain halutusta kohdasta (kumiköysi, koukut reunoilla).

Vetosysteemi: Tämä on loppujen lopuksi ahkiokokonaisuuden keskeisin osa, se joka ratkaisee koko ahkion maastokelpoisuuden. Vetosysteemillä on kolme toisistaan poikkeavaa tehtävää:

- veto
- suuntaaminen
- jarrutus.

Veto: Koska hiihtäjän liike on pakostakin nykivää, on sitä voitava pehmentää. Siksi veto hieman joustavan köyden avulla (esim. 5 mm:n punottu nylonköysi)

Suuntaaminen: Hiihtäjän omat liikkeet antavat oikeat "suuntaimpulssit" ahkiolle silloin kun

- aisoja on kaksi
- ne ovat ristissä
- ne ovat sopivan joustavat
- ne on jäykästi kiinnitetty ahkioon.

Näin voidaan saada ahkio seuraamaan hiihtäjää "kuin opetettu koira". Mutkaisessa maastossa aisasysteemi toimii näin: (kuva 4).

Hiihtäjä kääntää vasemmalle. Hänen oikeanpuoleinen vetoköytensä vetää hieman enemmän kuin vasemmanpuoleinen. Ahkioon syntyy ylimääräinen veto vasemmalle puolelle. Se kääntää ahkion keulaa kulkusuunnassa ulospäin, jolloin ahkio seuraa hiihtäjän jälkeä "ulkokurvaa" eikä oikaise maastoesteisiin. Yhdensuuntaisilla, kiinteillä (H-mallisilla) aisoilla ei tällaista suomalaisessa metsämaastossa tarvittavaa joustavaa ohjausta saada aikaan, ei myöskään yhdellä rottinkiaisalla.

Jarrutus: Kun aisat on lukittu suhteessa ahkioon eivät aisat ja ahkio koskaan mene "linkkuun". Jarruttaessa tai kaaduttaessa voi ahkio jonkin verran poiketa ladulta, mutta ei koskaan aja ohitse tai tule päälle. Ahkion käyttäytyminen riippuu myös aisojen jäykkyydestä. Vaihtoehtoja ovat esim. joustava PVC (sähköasennusputki), jäykkä epoksi (esim. Exel) tai tältä väliltä oleva polyamidi (nylon).

Vetovyö: Oikea vetopaikka on lantio, ei vatsan kohta. Kun vetovyön painaa niin alas, että se melkein nuljahtaa takapuolen päältä polviin, on se oikealla kohdalla. Toiset kaipaavat valjaita, toisten mielestä ne ovat vain tiellä. Itse kuulun jälkimmäiseen koulukuntaan.

Kun vielä lisätään vaatimus siitä, että aisat on helposti saatava vetokuntoon/pantavissa kokoon ja sellaisena pakattavissa ahkion sisään onkin vaatimuslista melko täydellinen.

Itse ahkion käytöstä kaksi asiaa. Vaikka ahkio keventää kulkua, on muistettava, että se ei kumoa fysiikan lakeja. Ylämäessä se jarruttaa koko painollaan. Ahkion kokonaispaino ei saisi ylittää 35–40 % vetäjän omasta painosta. Muuten se on liian raskas ja sen hyöty hupenee hikisiin ylämäkiin. Itse ahkion painon tulisi pysyä 4–5 kilon tuntumissa.

Edellä en ole lähtenyt siitä, että jokaisen ahkion tulee käydä tarvittaessa potilaan vetoon. Eihän rinkaltakaan vaadita potilaan kuljetusmahdollisuutta! Silti tulisi jokaisella suuremmalla porukalla (8–10 henkeä) olla mukana yksi isompi, nk. "ruumisahkio".

Edellä kuvatun anatomian mukainen hiihtoahkio on tietenkin olemassa. Ollut kokeiluna jo talvesta 1977, tällaisena tästä talvesta. Enää puuttuu vain se annakkoluuloton yritys, joka lähtisi sitä täydellä teholla valmistamaan ja markkinoimaan. Vaan eipä vielä ole löytynyt. Ilmeisesti markkinat on meillä arvioitu vielä niin rajoitetuiksi, että ruotsalaisten ja norjalaisten ahkioiden maahantuonti on kannattavampaa. Joten täytynee vielä puurtaa suomalaisen vaihtoehdon hyväksi sen minkä vapaa-ajaltaan ehtii. Sen verran, että ainkin tunturilatulaisille riittäisi jos sattuisi tarvitsemaan...

"Kaitsu"

Tarkkailkaa hanhia

Lintujen rengastusta on jo pitkään harrastettu maassamme. Koska lintujen renkaita ei kyetä juurikaan maastossa kontrolloimaan, on pyritty löytämään uusia ja käyttökelpoisempia ratkaisuja lintujen liikkeiden seuraamiseksi. Parhaimmat tulokset on saatu värirengastuksesta, erityisesti metsähanhien kaularenkailla. Syksyllä 1976 käynnistettiin yhteispohjoismainen metsähanhitutkimus, mutta tällöin saatiin ainoastaan kuusi metsähanhea merkityksi etelä-Ruotsissa.

Kesinä 1979 ja 1980 on Suomessa merkitty kaularenkailla yhteensä 72 metsähanhea, jotka jakaantuvat kunnittain seuraavasti: Salla 22, Pelkosenniemi 19, Sodankylä 11, Kittilä 7, Sotkamo 5, Utajärvi 2, Kuhmo 2, Pudasjärvi 2 ja Sonkajärvi 2. Lisäksi on keväällä 1978 merkitty Tyrnävällä kolme kevätmuutolla olevaa metsähanhea.

Suomessa metsähanhitutkimusta johtaa Riista- ja Kalatalouden tutkimuslaitoksen riistantutkimusosasto yhteistyössä Helsingin yliopiston Eläinmuseon kanssa. Pohjoismaisen sopimuksen mukaan pesimäalueilla metsähanhia merkittäessä käytetään oranssinvärisiä kaularenkaita, joissa on kirjain-numeroyhdistelmän välissä valkoinen pystyraita kolmella sivulla. Itse kaularengas on kevyt, lasikuidusta tehty noin seitsemän senttiä korkea rengas, joka pujotetaan hanhen kaulaan. Tällaisen kaularenkaan pystyy havaitsemaan melko kaukaa kiikarilla ja kannattaa aina yrittää saada selville kaularenkaassa olevat värit ja kirjain-numeroyhdistelmä.

Kaikkiaan suomessa kaularenkain merkityistä 75 yksilöstä on saatu yksilökohtainen tieto 36 linnusta, joista 13 tiedetään kuolleeksi. Nyt on kuitenkin tärkeää kartoittaa metsähanhien esiintymistä kaikkialla Suomessa sekä pesimäalueilla että levähdyspaikoilla, korostaa tutkija Matti K. Pirkola riistantutkimusosastolta. Tässä ovat suureksi avuksi aktiivisesti retkeilevät tunturilatulaiset.

Kaikista tavatuista hanhiparvista on tärkeää saada tarkat tiedot, kuten yksilömäärä ja mahdolliset kaularengashavainnot. Jos joku henkilö on joskus retkillään tavannut sulkasatoisia metsähanhia, jotka eivät pääse lentämään, niin niistä tarkka tieto on riistantutkimusosastolle kultaakin arvokkaampi; Pirkola valistaa. Tällaisista havainnoista tulee ilmetä ainakin paikka, aika ja tavattu yksilömäärä. Kaikki metsähanhia koskeva materiaali on tervetullutta os. Riistantutkimusosasto, Matti K. Pirkola, Unioninkatu 54 B, 00170 Helsinki 17.

Metsähanhien kaularengasmerkintöjen avulla pyritään selvittämään mm. hanhien muuttoreittejä ja talvehtimisalueita. Saadut tulokset viittaavat siihen, että maamme metsähanhet talvehtivat Ruotsin-Hollannin välisellä alueella. Maastossa linnut otetaan kiinni juoksemalla hanhien sulkasatoaikana, jolloin linnut kerääntyvät tietyille paikoille sulkimaan.

Antti Karlin

Tunturiladun VI talvipäivät sekä tunturikerho Kuhttan 10-vuotisjuhla Sipoon Paippisissa 23 – 25. 1. 1981

Kun edellisten talvipäivien päättäjäisissä nuoret Kuhtta-kerhon edustajat toivottivat osanottajat tervetulleiksi seuraaville talvipäiville, jotka samalla tulisivat olemaan kerhon 10-vuotispäivät, tuskin monikaan osasi kuvitella, millä rutiininomaisella joustavuudella seuraavat päivät vietäisiin läpi. Voi vain olettaa, että järjestäjien ainoana huolenaiheena saattoi olla lumitilanne täällä etelärannikon tuntumassa, jossa tuota valkeata ainetta tuskin oli nähty sitten marraskuun pyryjen. Mutta kuin tilauksesta viikkoa aikaisemmin alkaneet lumisateet olivat kattaneet tienoot puhtaan valkeiksi nietoksiksi lumipeitteisine puineen. Perjantai-illan hämärtyesä alkoi latulaisia kerääntyä Pohjois-Paippisten nuorisoseuran talon Widegårdin suojiin, ja pihamaalle pysäköityjen autojen kuraiset tuulilasit kertoivat puolestaan sään lauhtumisesta. Itse tulijat pystyivät puhdistautumaan saunan lämmössä, minkä jälkeen tulokahvit maistuivat makoisilta. Kuulumisia vaihdettiin ja painuttiin läheisen Pohjois-Paippisten ala-asteen koulun luokkahuoneiden lattioille rauhaisaa yöunta odottelemaan.

Lauantaiaamu valkeni hiukan nuhruisen tuntuisena lämpötilan osoittaessa plussa-asteita. Erinäisten yhteensattumien vuoksi ennakkoilmoittautuneista jäi osa saapumatta, mutta kello 10:een mennessä osanottajat (n. 50 henkilöä) olivat paikalla ja lyhyiden alkuseremonioiden ja rukailun jälkeen alkoi perinteinen vaelluskilpailu, johon osallistui 15 paria. Vesikeli alla suksien ja puista putoileva märkä lumi eivät estäneet kilpailijoita viemästä urakkaansa loppuun. Keskimäärin kolmisen tuntia taipaleella viipyen ratkottiin tehtäviä, joiden jälkipuintia riitti iltapuhteeksi. Hönttiys ihan selvissä tehtävissä harmitti, mutta minkäs teit sen teit ja sillä selvä. Leikkiähän tämä vain oli, vaikka sattuikin onnettomuuden uhrit jäämään filtille makaamaan epätietoisina siitä, tuleeko kukaan heitä siitä noutamaan. Tositilanteessa tuskin näin kävisi, ja tämänkin virheen partio huomasi heti paikalta lähdettyään. Lisäksi tietämystä tarvittiin niin kalojen alamitoista kuin karttojen mittasuhteista ja ilmansuuntien osoittamisesta ilman kompassia. Tahtoivat ne autiotuvatkin mennä ihan väärille paikoille kartassa, vaikka varsin hyvin oli oikea tieto tallella pääkopassa.

Päivän hämärtyessä kokoonnuttiin viettämään Kuhttan 10-vuotisjuhlaa Widegårdin saliin. Alkutervehdyksen jälkeen Matti Aro muisteli puheessaan Kuhttan alkuaikoja ja korosti vankkaa perustaa, joka kerholla on nuorten parissa tehtävässä työssä. Ansioituneita jäseniään Kuhtta muisti kerhon standaarilla ja saivat siitä osansa niin Tunturilatu kuin Vartiokylän seurakuntakin. Päivänsankaria puolestaan onniteltiin viirein, sekä savisin että kalaisin kukoin, keittimin ym. Puheissa todettiin kerhon pysyneen yhtä nuorena kuin 10 vuotta sitten, jolloin kerholaisten keski-ikä pyöri parinkymmenen korvilla eikä se tänäkään päivänä näyttänyt sen korkeampi olevan. Kerhon puheenjohtaja Alpo Mäntynen oli jo avajaissanoissaan tähdentänyt, että kaikesta vastaavat nuoret kerholaiset, lisäten: "me vanhemmat katselemme vain vähän päältä". Keittiön puolella tosin havaitsi muonituksesta huolehtivan hiukan aikuisempaakin väkeä, joka piti ruokailupuolta ohjaksissaan. Hyvää huolta emännät pitivät aineellisesta hyvinvoinnista ja kahvipöydän antimien tuhoaminenkin kävi äkkiä juhlavierailta kun siihen pisteeseen päästiin. Täytekakku oli melkein yhtä suuri kuin vuodentakainen Njellän tarjoama juhlakakku. Varsinaisesta ohjelmasta vastasi Lähiöteatteri vauhdikkailla laulu- ja sketsinumeroilla. Laulelmia kuultiin myöskin Marken ja Riston esittämänä. Kun sitten levyt alkoivat pyöriä kutsuen karkeloon, tuntui aluksi olevan ihmeellisen paljon tilaa lattialla. Siinä "vanhat" parit valssin, tangon ja vähän vauhdikkaamman humpan tahdissa pyörähtelivät, kunnes sitten Pauli käväisi katsastamassa levyvalikoimaa ja ilmoille rävähti discojytä ja hetkessä lattia täyttyi vanhoista sekä nuorista, jotka olivat kohteliaina isäntinä hakeneet pareikseen vieraita, joten käytännöllisesti katsoen kaikki olivat lattialla. Kerta kaikkisen hieno ele nuorilta, joiden vauhti sen kuin illan vanhetessa vain parani, ei siinä vanhat enää tahtoneet mukana pysyä, vaikka parhaansa yrittivät. Jokunen pari pyrki kyllä osoittamaan loppuun asti kestokykynsä ja tuskin kenelläkään oli paita kuivana sinä iltana, sillä hiki todella lensi. Kun sitten viimeisetkin joskus kahden maissa peteilleen laskeutuivat ja hiljaisuus vallitsi, rämähti kello kolmelta herätyskello soimaan erään luokkahuoneen hyllyllä Tertun pään yläpuolella pelästyttäen hänet puoli kuoliaaksi. Epäilyt tämän kujeen keksijästä kiertyivät vahvasti pieksämäkiläisten puoleen, siitäkin huolimatta, vaikka he itse nukkuivat samassa luokkahuoneessa. Vekkulia sakkia nuo njelläläiset, se on todettu niin monesti aikaisemminkin.

Lämmintä edelleen sunnuntaina ts. vesikeli ja tahtoi kiireeksi pistää, että ennätti kiertää 12 kysymystä käsittävän luontoladun ja osallistua hupiviestiin. Hupiviestissä sitä sitten vasta kiirettä olikin, kun ensimmäinen kynttiläkapulaa vievä sai rosskapussissa hyppien kiertää vyötäröä myöden lumessa alkukierroksen, toisella puolestaan oli hiukan vaikeuksia saada vyötärölle sidottuun naruun kiinnitetty kynä tuulen keikuttamana sijoitettua pullon suusta sisälle katkaista naru ja kiidättää viesti kolmannelle, joka jalat polvista sidottuna hiihtäen kiersi saman lenkin ja toi kynttilän viimeiselle, jonka tehtävänä oli asettaa kynttilä pullon suulle ja sytyttää se siinä tuulessa, joka silloin vallitsi.

Päivät päättyivät palkintojen jakoon ja imatralainen parivaljakko Melto & Luhas ottivat ties monennenko kerran ensimmäisen palkinnon vaelluskilpailussa. Aiheen Tepon huomautukseen "ensi kerralla minäkin nukun teltassa" antoi mainitun parivaljakon nukkuminen ainoina osanottajina ulkona suurten kuusten varjoon pystytetyssä teltassa. Mahtoiko siinä sitten piillä se voiton avain. Voittajakaksikon vastaus kuului: "Tunturiladun teemavuosihan on eräretkeily." Voitiinko sen selkeämmin sanoa. Taivaankansikin osoitti selkenemisen merkkejä, kun puolelta päivin latulaiset alkoivat päättäjäissanojen jälkeen tehdä kotimatkaa saaden vielä viemisikseen alennuksella tarjottuja ylijääneitä ruokatavaroita.

Kiitos, nuoret kuhttalaiset, onnistuneista talvipäivistä ja samaa mieltä ovat varmaan muutkin osanottajat eikä vain kaikilla talvipäivillä mukana ollut

susi 1150

Talvipäivien tuloksia

Vaelluskilpailu

1. Melto Eero – Luhas Eino 146 p. Imatra.
2. Niinikoski Ulpu, Niini koski Eero 145 p. Kolbma.
3. Tyrväinen Mirjam, Huhtala Anja 137 p. Njellä Karhula.
4. Pajunen Anja, Mättö Uolevi 137 p. Kuokte.

Luontolatu

1. Niinikoski Eero, Kolbma – Hyle Terttu Kavtsi – Nikula Antti, Loge.

Kaikilla yllä mainituilla sama pistemäärä.

Hupiviesti

1. Kolbma, 2. Njellä, 3. Outsi, 4. Loge, 5. Kavtsi.

latojan huomautus: Kyllä pysyivät vanhat mukana... tuskin hikeen pääsivät...

"vanha vain kalenterivuosiltaan"

Kairassa "81"

On tullut aika, jota syksystä asti on suunnitteltu, hiihtoloma ja Kuhttan perinteinen alkuvuoden tapahtuma kaamosvaellus. Lähtijöiden määrä on vähentynyt vuosien saatossa, varmaan osa on kasvanut ulos, perustanut perheen ja vaeltavat yksin tai kaksin, kunnes palaavat uteliaisuuttaan katsomaan pesäkoloa, josta ovat lähteneet. Ahokkaan Ensio Sipoosta meidät kuhttalaiset linja-autoonsa Puotinharjusta poimi. Matkassa oli jo Sibbo svenska församlingin nuoria matkalla Inariin.

Niin matka alkoi 13.2. klo 18.00 kohti Lapin yliperää. Aamulla olimme perillä Kiilopään eräkeskuksessa, johon kuhttalaisista Kauko, Pekka, Pebbe, Jouni, Jukka, Veijo ja Kari jäivät kiluineen ja kaluineen – suuntaavat kulkunsa Luirolle. Samalla poikkesin uutuuttaan kiiltävään eräkeskukseen pikavisiitille, upea on pytinki. Huttusen Pekka tuli aulassa vastaan ja käsipäivän sekä kuulumiset vaihdettuamme sPekka palasi Lapin latupiirin kokoukseen ja minä linja-autolle. Matka jatkui kohti Ivaloa, koukkasimme kahville Kaunispäälle, josta näkyvyys erittäin huono, tuulee, lumi lentää vaakatasossa peittäen näkyvistä suurtunturit. Saavumme Ivaloon, kylä on hiljainen mitä nyt yksi piski mennä juosta jolkuttaa ja papparainen astelee aamukaljalle läheiseen baariin. Matka jatkuu mutkaista Nellimön tietä kohti Mustolaa. Pekan ohjeitten mukaan pitäisi uuden metsäautotien kääntyä 28,5 km:n kohdalla oikealle, siinä se tien alku onkin. Ensio peruuttaa autonsa tien alkuun, alkaa tavaroiden purku, ilmassa on rinkkaa, suksia, sauvoja ja suuren urheilujuhlan tuntua, kun Sarmille lähtijät Keijo, Helena, Pirjo, Paula, Minna + Jari, Heikki, Timo ja Alpiini siinä selvittävät itsensä taipaleelle. Mukavasti tämä hiihto tietä pitkin käy. Liikenne vaan on kova, kovempi kuin Ivalo-Nellimön välillä. siihen se ihanuus sitten lopahti, nimittäin hiihto, kun tuli hiekkaosuus esiin, sukset kainaloon, marskeppejä toisen eteen eiköhän selvitä. Pari kilometriä käveltyämme olimme Martinjoen sillalla. Oli lahti käynnissä, kisurat olivat päässeet paremmille jäkäläkankaille, joista olivat unta nähneet. Jätimme tien ja menimme metsään vaeltajan oikeaan elementtiin. Paljon ei upottanut. On varmaan ollut välillä suoja. Aikamme hiihdettyämme ohi Luottojärven teimme tulet ja keitettiin soppa. Mikä onkaan mukavampi kuin ulkogrilliravintolassa nautittu soppa höystettynä savun kera. Niin kulku kävi metsän siimeksessä ja palattiin vanhalle Susi-Talaksen kulku-uralle, Tullujärvelle. Peltipailakan jälkeä seuraten saavuimme illan hämyssä susi-Talakselle, joka otti väsyneet vaeltajat suojaansa. Sunnuntaina 15.2. oli suuntana Sarmitunturi. Aamupuuron jälkeen lähdimme jutaamaan kohti tunturia. Huiputimme Sarmin ja palovartijan tornista ihailimme kaamoksen syleilyssä lepäileviä tunturei ta. Laskettelimme rinteitä jorvan jälkiä tehden. Aikamme melskattuamme massut tahtoivat osansa, oli palattava sopan tekoon että saunan lämmitykseen. Kyllä saunassa vaan on hyvät löylyt ja lumi puhdasta, pehmeää kelliä. 16.2. maanantai. Puuron ja kahvin nautittuamme siirrämme itsemme sekä kilut ja kalut porokämpälle. Tuo tuttu porokämppä monelta vaellukselta muistoineen siellä ylhäällä tunturin juuressa, jossa tuuli soittaa omaa sinfoniaansa, se odottaa meitä. Siitä on hyvä suunnata kulkunsa tunturille. Ensikertalaisille se opettaa, mitä on olla tunturissa, kun ilma sattuu sille tuulelle. Jari ja Hessu menivät kaivamaan hyyskää esiin, näkyvät kaivautuneen kuin mykrät, ei näy poikia, vain lumi lentää penkalle, jotain tapahtuu. Jo vain tuli hyvä paikka istahtaa, 1,80 m lunta ympärillä. Ilta hämärtää, kuu nousee tunturin takaa, tähdet syttyvät taivaalle, kuin timanttivyö se kattaa taivaankannen. Tuuli soittaa korsteenissa omaa säveltään. Tämä on sitä oikeata elämää, jota etelässä ei löydä.

17.2. klo 5.30 tähyilen ikkunasta ulos, päivänkajo tunturin takaa lupaa hyvää ilmaa. Nousen ylös puuronkeittoon, että päästään ajoissa taipaleelle, tunturiin. Se pää pystyyn, missä silmät ovat, on äitini vanha herätyskikka. Puuro olisi valmista, huhuilee Alpiini ja vaeltajat nousevat makuupussiensa kätköistä puurolle. Kaurapuuroa höystettynä mansikkakiisselillä, jotain uutta ja ihmeellistä, tuumii Paula, ei tulisi kotona mieleenkään, hm, hm hyvää. Aamukuviot tehtyään plutuuna alkaa nousta tunturiin suuntana Pahakuru auringon paistaessa pilvettömältä taivaalta. Ylhäällä laella avautuu maisema eteemme parhaimmillaan, sitä jotakin salaperäistä on ilmassa. Kynttelikuuset lumipuvuissaan, huurteiset koivut, lumikiteissä kisailevat auringon säteet. Lumen alla on elämää, jonka auringon lämpö ja valo herättävät elämään. Laskua Pahaankuruun, jossa kylmä ilma tuntuu heti, ei herätetty kuntsaa, vaan menimme hiljaa ohi. Pahakuru oli helppo hiihtää, kun oli paljon lunta. Kurun päässä teimme tulet ja keittelimme kahvit. Kahvit juotuamme aloimme nousta Akanlauttapäälle ja huiputimme sen. Kevään merkkejä tunturissa, kopin seinästä oli jo lumi alkanut sulaa. Huimaa laskua alas lammen jäälle ja omia latuja takaisin kämpälle. Ilta-aurinko piirtää kuvajaisiaan. Jos näin tuulee, ylös tunturiin ei ole paljon asiaa. Heikot revontulet piirtyvät taivaankannelle, on mukavaa laverilla köllötellä, katsella ikkunasta ulos ja kuunnella nuorten kannanottoja maailman ahdistuksesta.

18.2. Taas on maiseman vaihduttava, aurinko paistaa edelleen, mutta tuuli on voimistunut eilisestä. Suuntaamme kulkumme Ahvenlammen kämpälle, jos nyt tuuri kävisi, että löytäisimme sen ajoissa. Viime vuonna loppui aika Ristijärville. Kulku käy kalattoman Nilijärven, Kampaselän ja Pikkukukkuloiden kautta. Kämppä löytyi, siinä se auringonkilossa seistä tönötti. Palailimme takaisin omia latuja kortteeripaikkaan. Onpas myräkkä, ei sitä niin alhaalla huomaa, mutta ylhäällä puurajassa huomaa. On harkittava aamulla siirtymistä Susi-Talakselle, ylös tunturiin ei ole asiaa. Pakolliset kuvito on hoidettava alhaalla kumpareen takana, jossa ei tuule. Iltasyöpöttelyn ja kahvin juotuaan porukka on kypsä päivän hiihdosta unten maille, mitä vähän maailmaa parannetaan ennen nukahtamista.

19.2. Kyllä se tuuli sai lähtemään alamaihin, ei luonnonvoimien kanssa kannata otella, toiseksi siinä jää. Susi-Talaksella puunsahausta, saunana lämmitystä ja lähtitienoon tutkimista. Tyttäret saunoivat ensin, sitten pojat. Poikien ollessa saunassa ovat tyttäret laittaneet kystä kylläistä, elämä on ruhtinaallista kairassa.

20. 2. käymme Sarmilla laskettelemassa ja illan vietämme muistellen viikon tapahtumia. Kylmä totuus on se, että huomenna tien varteen. Helena ehdotti Alpiinille "jäädään erakoksi kairaan kyllä me täällä pärjätään". Ei olisi yhtään hullumpi ajatus, mutta olkoon tällä kertaa vielä, toteaa Alpiini.

21. 2. Kylmä totuus: tie odottaa ja tien päässä savukylät, jonne on palattava. Haikeaksi vetää jokaisen mielen, mutta tännehän päästään taas joskus toivottavasti. Ylitämme Talasjärven ja saavumme metsäautiotielle. Houkutteleva suksenlatu ja langetaan ansaan, joudumme hiihtämään vähän matkaa taas sitä hiekkaa. Vasemmalle kääntyy toinen tienhaara noudattaen Talasjärven rantoja ties kuinka pitkälle se vie. Ei hyvältä näytä tämän kairan kohtalo. Vielä on ollut kirveellä koskematonsa korpea, jossa kuntsa on saanut rauhassa asustaa sekä hoitaa jälkikasvuaan ja jossa pennut ovat kisailleet Pahassakurussa kevään viimeisillä lumilla, laskeneet "peffa" mäkeä poissa maailman pahasta. Samoin muut metsän asujat, laskeutuuko vielä joutsenet ja kurjet muuttomatkalla Susi-Talaksen rantan siellä sillä hetkellä olevien iloksi. Moottorisaha laulaa jo kairan eteisessä prr, prrr, hrrr, pakokaasu leijuu ilmassa, voi mahoton, ei voi muuta sanoa. Toivottavasti, kun ovat pahat tekonsa tehneet, ne muutamat kalikat kaataneet, vankka puomi Martinjoen sillalle, jotta säästyisi edes muilta tuhoilta, kun meitä on niin moneksi. Matkaa piti jatkaa vanhoja uomia pitkin Pitkäjärven, Paskulijärven ja Tullujärven kautta Mustolaan, josta Ahokkaan Ensio meidät noutaa.

Tämä oli jonkinlainen tarina nuorisoviikosta. Pahat väreet kulkevat selkäpiissä Sarmin kohtalosta. Mitä se tuo seuraavalla kerralla eteen, kun tänne pääsen käymän. Tai viestit kulkevat etelään, kaira on parturoitu. Vanhalle kulkijalle ei jää kuin suomaiset tai paljakka, jossa ei ole elämää.

Alpiini

Kolmas vaihtoehto Susi-Kiisan rakentamiseksi

Kun tässä on nyt jo jonni aikaa partoja tärryytetty ja lettejä loiskuteltu puolesta ja vastaan sen Susi-Kiisan rakentamisesta, josta toiset sanovat jotta rakennetaan kammi ja toiset jotta rakennetaan kommi, niin allekirjoittanutkin rupesi huljuttelemaan niitä kuivia sahajauhoja (mikä vähän niitä lienee) ja tässä näkyy sitten huljuttelun tulos. Jonka johdosta minä sanonkin ettei rakenneta kumpaakaan, vaan rakennetaan kaikesta entisestä tyylistä ja mausta poiketen Kota.

Ideani perustuu siihen vankkaan tosiasiaan että se rakennettava palsta sijaitsee saamelaisten perinteisellä alueella ja näin tehdessämme voisimme osoittaa kunnioituksemme vanhaa perinnettä kohtaan. Vaikka esityksessäni seiniä ei olekaan päällystetty poron taljoilla on siinä ainakin symboolinen muoto säilytetty.

Nykyaikana kysytään kun johonkin hankkeeseen ryhdytään, mitä se maksaa, mitä siinä on haittapuolia ja mitä hyötyä. Myöskin tällaisen kodan rakentamisessa on hieman haittapuolia ja rahallisia menoja. Kuvaan piirretty kaksinkertainen muovinen kattoikkuna. halkaisialtaan 200 cm maksaa ilman rahtikuluja, pari tuhatta. Sitten jos kaltevan seinäosan päällyspinnaksi valitsee kattohuovan sen hinnaksi tullee alle tuhat markkaa. Huovan tilalle voi valita vaikkapa ulko pinnassa käytettyä panelilautaa, erilaisia laattoja tai levyjä, tai tehdä ulkopinta vaikkapa paanuista jos varat sallivat. Sitten jos valaa betoni jalustan kuten kuvassa on esitetty, menee siihen muutamat kymmenet sementtisäkit + muutamia kankia harjaterästä. Vaihtoehtona voisi valaa vain anturan tassun ja sen päältä nostaa 3—5 hirsikertaa jonka päältä lähtisi nostamaan varsinaista kehikkoa. Lisäksi mittaus ja kehikon paikoilleen asennus vaatii hieman ammattitaitoa. Uskoisin myös, että rakennusluvatkin järjestyvät mukavasti niillä leveysasteilla.

Nähdäkseni, siinä ne sitten suurimmat haittapuolet ja vaikeudet lienevät, jos yhtä mukava innostus hanketta kohtaan on kuin edellisissä rakennus talkoissa.

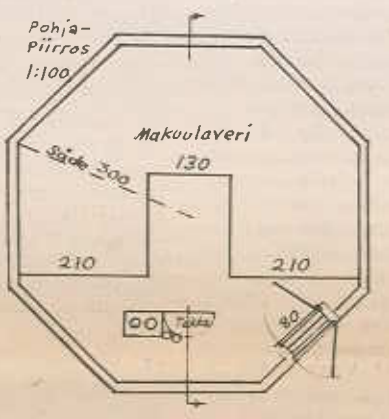
Ja sitten niitä hyviä puolia tällaisen rakennuksen teossa on vaikka millä mitalla. Runkokehikon paikoilleen asennuksen jälkeen työn suoritus on helppoa. Se käy ukolta kuin ukolta, akalta kuin akalta, kellä vain vasara ja saha pysyy kourassa tai pienessä kännyssä niin työ käy kuin tanssi. Ja kun tämä systeemi on niin hyvätapainenkin ettei se itke vaikka se jäisi kesken. Ikkunat, oven ja ulkoseinät kun valmistaa, niin sisäseinien teon voi jättää vaikka seuraavaan kesään, keskeneräisenäkin se antaa melkoisen hyvän suojan kesällä ja pitkälti syksyyn.

Rungon voisi tehdä joko 2 x 4 tai 2 x 5 parrusta. Nämä ovatkin ainoat puutavarasta, jotka voisivat olla vähän parempaa ja tarpeeksi pitkiä. Muu osa puutavarasta kuten lautatavara käy vaikka käytettyjä betonilautoja jopa lyhviä kappaleita.

Pohjan halkaisija on kuusi metriä ja nähdäkseni tilapäisesti siihen voi majoittua yli kymmenen henkeä. Niin ja yksi asia vielä, kun illalla väsyneenä tulee tällaiseen kämppään, siinä viimmeisillä voimillaan tirruuttaa poronkäristyksen ja hörppää kahvikupin pialle, niin sen jälkeen kun retkahtaa laverille selälleen, niin siinä vuan ihan joutessaan voip kesällä ihhailla yötöntä yötä ja talavella ihania revontulia. Eepä sitten kun terveisiä rakennuspiällikölle sinne Pieksämmäelle

Toivo Hartikainen

Susi-Kiisa vasoma-alueella

Paistunturin paliskunnan tunnettu poromies UULA PAJURANTA (66) on käynyt Turussa viime tammi—helmikuun vaihteessa. Käyntiin sisältyi myös vierailu tunturikerho LOGIN illanvietossa, jossa näin ollen oli päällimmäisenä asiana tietenkin porotalous.

Uula selvitti mm. Kiisajärven palstamme sijaitsevan alueella, joka on Paistunturin paliskunnan perinteistä ja parhainta vasoma-aluetta.

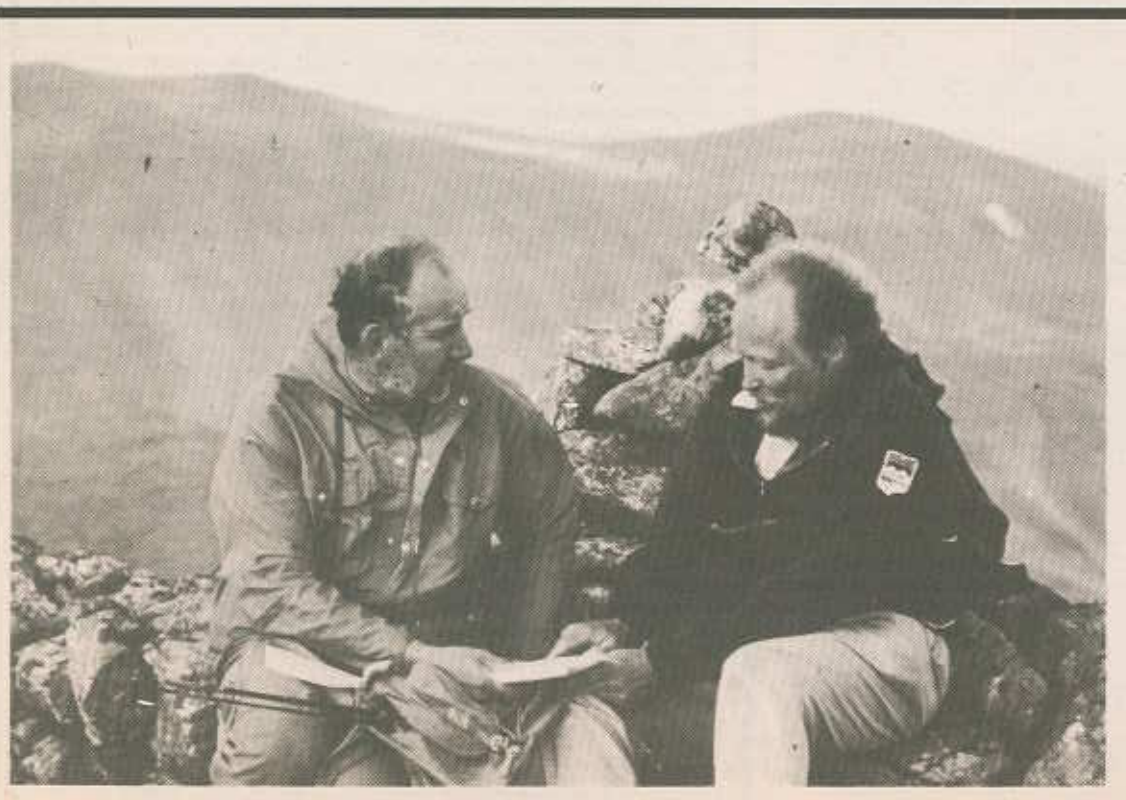
Edelleen Uula tähdensi vaamien olevan vasonta-aikana herkkiä mm. häiriöille, joita taitamaton ja utelias turisti aiheuttaa. Pakeneva vaami jättää vasansa heitteille, josta seuraa vasan varma menehtyminen.

Koska vasonta tapahtuu toukokuussa, on meidän tunturilatulaisten, jotka suuntaamme retkemme mainitun kuukauden aikana kairaan, oltava kyllin valppaita vasonta-alueilla kulkiessamme.

Emmehän halua aiheuttaa vasojen menehtymisiä eikä poromiesten muutenkin kapean leivän ja toimeentulon kaventamista.

Mainittakoon tässä yhteydessä toisaalta saamamme tiedon mukaan myös SARMITUNTURIN oleva sikäläisen paliskunnan vasoma-aluetta.

Hemmo Kivilaakso

Palaveri Goednigaissan laella. Taustalla Rastegaissan mahtavat huiput.

Uusi latuyhdistys!?

... tosin kovasti epävirallinen, perustettiin Pohjois-Norjan Tanassa vuoden -80 elokuun puolenvälin paikkeilla.

Rastegaissankävijöiden perustava kokous pidettiin 19.8. illansuussa Geidnogaissan laella, jonne Rastegaissan mahtavat huiput näkyvät linnuntietä neljän kilometrin päässä koillisessa.

Kuvamme on laadittu juuri kokouksen tiimoilta perustajajäsenien varovaisesti kurkatessa Gaissojen väliseen laaksoon...

"On siinä pudotusta", tuumivat. Palaverin tässä vaiheessa Teppo, Lassen ja Paulin välissä sekä kiinnipitelemänä, mutisi myös partaansa kuolemattoman kommentinsa edessään aukeavista henkeäsalpaavista näkymistä — "tästä lähin,menen mieluimmin pitkälle kuin korkealle..." Nämä sanat kuvaavatkin hyvin kokouksessa valinneita juhlallisia tunnelmia.

... Rastegaissasta on sanottu, "sen olevan Saamenmaalle saman kuin Kilimanzaro on Afrikalle ja Fuzijima Japanille".

Eikä ihme. Näkyyhän sen laelta hyvällä ilmalla lähes puolet pohjoiskalottia... Jäämeren vuonot ja seitsemän kirkontornia — väittävät tarkkanäköisimmät.

Se on myös muinaisen saamenkansan pyhä vuori ja tarut kertovat sen sisuksissa asustavasta mahtavasta Staalosta — "vuoren pahapäisestä isännästä".

Rastegaissalla kävijöistä on kirjallisuudessa merkintöjä jo viime vuosisadan puolelta. Utsjoen entisen kirkkoherran Jaakko Fellmannin muistiinpanoista (v. 1818—1831) löytyy maininta kuuluisan kasvitieteilijän, professori G. Wahlenbergin käynnistä Rastegaisalla vuonna 1802.

Nykyajan "Rastegaissankävijät" puolestaan astelivat Gaissan huipun rakkakivillä miltei päivälleen 158 vuotta kirkkoherra Jaakko Fellmannin käynnin jälkeen.

... Rastegaissan huipulle oli eräiden kasvitieteilijöiden toimesta jo viime vuosisadan puolella jätetty vieraskirja. Kertoman mukaan sen kuitenkin ohikulkumatkalla olleet poromiehet kahvitulillaan myöhemmin polttivat.

Nykyinen paikalla oleva vieraskirja on vuodelta 1977. Kävijöitä oli vuonna 1980 ollut elokuuhun mennessä — nelisenkymmentä henkeä. Tuskinpa kirjaan montaa nimeä lisää enää vuoden -80 kohdalle tulikaan, sillä taru kertoo ettei Staalo ainakaan kaamoksessa laske ketään asuinsijoilleen...

Usein jo elokuussa, kuin syksyn ja talven enteinä sataa ensilumi Rastegaissan huipuille. Juuri syksyllä ja alkutalvella ovatkin ilmat noilla Luojan hylkäämillä louhikoilla ja jäätiköillä oikullisimmillaan... "kaiken maailman myrskyt ja tuulet siellä silloin pitävät pitojaan".

... joutuin taikoo mahtava Staalo sumulakin vuoren harteille, tai lähettää hyisen viiman lumikuuroineen suoraan pohjoiselta Jäämereltä, kieputtaa — pyörittää lunta kuruissa ja painanteissa kuin hornankattiloissa, kinostaa sen läpipääsemättömiksi esteiksi — tekee kaikki temput torjuakseen tungettelijan jättiläisen valtapiiristä...

Pauli Hakulinen

TUNTURILADUN KERHOJEN KUULUMISIA...

Kolbma

Mitäpä sitä Kolbmalle nyt kuuluu ? Tiedä häntä. Tämänkin saivartelija on joutunut koluamaan melkein kaikki tilaisuudet, että saisi jotain jutun aihetta. Hiihtoretkelläkin tuli oltua välissähiihtäjänä tarkkailemassa, että jotain maininnan arvoista tapahtuisi.

Kerhoilloissamme joka toisena maanantaina meillä käsitellään eräretkeilyyn liittyviä aiheita ja näitä kerhoiltoja on pidetty vuoden alusta alkaen uudessa kerhohuoneessa. Meillä oli vihdoinkin tuuria, kun saimme uuden ja tilavan kerhohuoneen. Kaupungin nuorisolautakunnan hallinnassa oleva kerhohuone oli tarkoituksiimme hyvin sopiva, olisimme voineet pitää siellä kaikki kerhoillat, kuvaillat ja kokoukset. Tätä juttua kirjoiteltaessa tuli sitten ilmoitus, että sen kerhohuoneen käyttö kielletään aikuisjärjestöiltä. Kaupungin sosiaalilautakunta ei ilmeisesti pidä meitä tarpeeksi lapsellisina. Täytyypä sitten taas ahtautua entisiin tiloihin ja etsiä kuvailtaa varten jostain suurempi sali. Ellei meille kohta löydy tilavaa kerhohuonetta, harkitsemme nimenmuutosta "Ikinuorten tunturikerhoksi". Joka keskiviikko meillä valmistetaan ahkioita talkoilla. Lähes 30 ahkiota on tekeillä ja kiire on saada ne valmiiksi ennenkuin lumet sulaa. Kun ahkiot on saatu tieltä pois, aletaan kehitellä ja valmistaa pikkureppua, sellaista joka sopii lapselle vaellukselle ja aikuiselle päiväretkelle.

Tammi–helmikuun vaihteessa järjestimme Hämeen Latualueen talvileirin Kintulammen retkeilyalueella. Leirin teemana oli talvileirintä ja -retkeily. Alueelle oli järjestetty ahkioiden testausrata, jossa sai kokeilla eri ahkiomalleja. Yöpymiset tapahtuivat pääasiassa leirilaisten omissa teltoissa tai itse kaivamissaan lumikuopissa. Olosuhteet lumikuoppayöpymiseen olivat kehnot, pientä vesisadetta ja lämpöasteita +4°C. Nämä erikoiset olosuhteet tietenkin pistivät mielikuvituksen ja leukanivelet liikkeelle, pidettiin jopa asiallisena ottaa lumikuoppaan snorkkeli mukaan.

Helmikuussa suoritimme perinteisen Siikanevan hiihtovaelluksen erittäin hienoissa olosuhteissa. Mukana oli nyt ennätysmäärä osanottajia, 15 henkeä. Perjantai-iltana jäimme linja-autosta pois jossain metsänlaidassa ja siitä hiihdettiin komeassa kuutamossa n. 5 km yöpymispaikalle. Yöpyminen tapahtui laavuissa ja lumikuopissa n. −22°C pakkasasteen kera. Lauantaina hiihdettiin yli laajan Siikanevan, useita kauniita pikkujärviä pitkin ja muutaman ryteikön läpi Latosaaren kämpälle. Välillä huiputettiin myös Tampereen korkein vuori, Koskelankorkee. Kämppäyöpymisen jälkeen sunnuntaina jatkettiin vaellusta jäähiihtona kohti Tamperetta. Puolivälissä osa ryhmästä totesi linja-auton mukavammaksi ja nopeammaksi tavaksi liikkua, osa jatkoi Tampereen keskutaan asti, jonne vaelluksen kokonaispituudeksi tuli 70 km. Tuossa menomatkan linja-automaksuissa taktikoitiin siten, että otettiin seuruelippu (ale 30 %) 75 km:lle, mikä on matkan vähimmäispituus ao. lipulla. Automatkaa meillä oli tosin vain 55 km, mutta tällä järjestelyllä säästimme 3 mk hengeltä. Enemmänkin olisimme säästäneet jos olisimme ottaneet seuruelipun 500 km:lle. Säästö olisi ollut 28 mk hengeltä, mutta emme halunneet tehdä kiusaa liikennöitsijälle.

Tulevasta toiminnastamme voisi kertoa, että silloin kun tämä kirjoitus lojuu postissa, ehdimme hiihtää Pirkan Hiihdon kahteen kertaan. Lauantaina hiihdettävä vaellushiihto vetää kolbmalaisia eniten laduilleen ja huoltoasemamme on myös järjestetty tällöin. Siinä siitten levähtävät tutut ja tuntemattomat enemmän tai vähemmän väsyneet.

Maaliskuussa on tarkoitus suorittaa jäätikkövaellus. Tampereelta Virroille "Runoilijan tietä" pitkin. Vaelluksesta on varmasti runollisuus kaukana, kun hiihdetään loputtomalta tuntuvia järvenselkiä ja keijukaismaisesti hiivitään kapeikoissa sekä kanavien lähellä. Yöpymiset on tarkoitus suorittaa termoteltassa suurimpien järvenselkien keskellä. Retki toteutetaan vain jos olosuhteet ovat kelvolliset, toisinsanoen, jos ei upota pohjia myöten.

Toukokuun puolella on tarkoitus järjestää Latosaaren lähimetsissä "Nulkka -81" maastojotoksen tyyppinen vaellus. Tässä 2–3 henkisin partioin suoritettavassa vaelluksessa on tarkoituksena retkeilytietojen ja -taitojen sekä kunnon kehittäminen. Tehtävät tehdään asiallisiksi ja mielenkiintoisiksi, suurimmaksi osaksi käytännön tehtäviä. "Nulkka -81" tulee kestämään lauantai iltapäivästä sunnuntai-aamuun. Tähän tullaan kutsumaan myös muita ulkopuolisiakin tutustumaan systeemeihin.

Rakennettiinpa sinne Susikiisalle sitten kammi tai kämppä, niin kolbmalaiset ovat varmasti kantamassa turvetta yhteiseen kekoon. Elokuun ensimmäisen viikon olemme valinneet talkooviikoksemme, ei toki sen takia, että työt on jo mahdollisesti loppuneet, vaan eräiden muiden tilaisuuksien johdosta. Näin on, uskokaa pois.

Saivare.

Njellä

Uutta lunta ja liukas keli, siinä monen meidän aamuinen toteamuksemme kuluneena talvena. Tuttujen kanssa rupatellessa usein tulee kysyttyä, että paljonkos olet hiihtänyt. Vaikka meillä onkin ollut loistava hiihtokausi, monelta tuntuu hiihto jääneen vähiin. Mikä lieneekin meillä ollut syynä moiseen laiskuuteen.

Kerhomme on jatkunut entiseen tapaansa. Henkilövaihdoksia ei vuosikokouksessa tapahtunut. Toimintamuistion aikaansaamisessa on ollut "teknisiä häiriöitä", josta syystä sen ilmestyminen on siirtynyt. Toinenkin tekninen häiriö on ilmaantunut ja se koskee Pekkaa. Kiilopää rakennushankkeineen on nielaissut meiltä Pekan kokonaan. Moneen kuukauteen ei miestä näy, ei kuulu. Pitäisiköhän peräänkuuluttaa! Odotamme kuitenkin Kiilopään valmistumiseen saakka...

Mukavaksi yhdessäoloksi muodostuivat Paippisten talvipäivät Kuhttan vieraana. Nuoret näyttivät meille vanhoille, miten hommat hoidetaan. Ihastelimme sitä tarmoa, hyväntuulisuutta ja sujuvuutta, jolla kuhttalaiset työnsä tekivät. Ahkerimmat kulkivat neuletyö kädessään. Lämmin ja kunnioittava kiitoksemme Kuhttan nuorille.

Askettäisessä kerhoillassamme keskustelimme luonnonsuojelusta ja ympäristöämme koskevista asioista. Asiantuntevaa tietoa oli antamassa Ilkka Sten Mikkelin lääninhallituksesta. Kuvin ja sanoin meille kerrottiin luonnossaliikkujan vastuusta, jota emme läheskään aina muista. Olemme kuin uhkapelureita, jotka panevat viimeisetkin "markkansa" peliin saadaksemme itsellemme mahdollisimman korkean elintason. Siinä pelissä on vaarassa terveytemme, henkinen hyvinvointimme ja ympäristömme. Me ja läheisemme voimme pahoin, vaikka tarkoituksemme olikin voida entistä paremmin.

Kuulimme tulevaisuuden ennusteena olevan paluun luonnonmukaisempaan ja terveellisempään elämänmuotoon. Tulevalla 2000-luvulla puhdas luonto, mikäli sitä löytyy, nousee arvoon arvaamattomaan. Me, tämän päivän luonnonkuluttajat, olemme vastuussa siitä, minkälainen luonto ja ilmasto jälkipolvilla on käytettävissään.

Samassa tilaisuudessa puhuimme njelläläisten mahdollisuudesta osallistua Voudinpolun kunnostamiseen heinäkuussa. Voudin polku on Mikkelin ympäristökuntien alueella ollut vaellusreitti, jonka Mikkelin Retkeilijät 1950–60 -luvun vaihteessa rakensivat. Vuosien aikana reittiverkosto on rapistunut. Maailman luonnonsäätiö yhdessä lääninhallituksen ja Suomen luontoliiton kanssa järjestävät talkooleirin polun kunnostamisen merkeissä. Asiasta kiinnostuneet voisitte ottaa yhteyttä minuun. Tässä olisi yksi tapa turvata tulevien sukupolvien mahdollisuus puhtaisiin ja kauniisiin järvimaisemiin Saimaan rannoilla.

Näillä lumilla kuitenkin suunnittelemme Lapin retkiä vaelluksineen. Siellä meillä on puhdas ja raitis ilma vapaasti käytettävänä. Käyttäkäämme näitä mahdollisuuksia terveellä tavalla.

Eila

Vihtta

Vihtta-kerho sai uuden puheenjohtajan. Lasse Bäckman heiluttaa nyt puheenjohtajan nuijaa. Ahkera hiihtäjä ja pyöräilijä onkin saanut joukon liikkeelle. Joka sunnuntaiaamu on porukka lähtenyt kalarannasta hiihtämään. Öjbergin hiihtokeskus on tavallisesti määränpää. Muutaman kerran on hiihdetty Anna Gref'in huvilalle. Maaliskuussa vihttalaiset hiihtivät Söderuddenista Valassaarille. Ami ja Göran olivat järjestäneet ruoka-aseman Vestbådaskatan kalamajaan. Maalis/huhtikuun oli jo tunturilatujen aikaa. Vaasalaisten Mekka, Äkäslompolo oli taas monen porukan matkanpää. Myös Ounasvaaralla, Kilpisjärvellä ja Posiolla oli meidän porukoita hiihtämässä. Solveig hiihti Botnia-hiihdon 65 km.

Toukokuun 8 p:nä alkoivat torstai-iltapyöräilyt. Kunniapj. Aarre Orhanen lähetti pyöräilijät matkaan.15. 5. 1980 oli taas pyöräilyilta. Kalervo pyöräili etujoukossa ja reippaana kertoi paluumatkalla kilometrimäärät mittaristaan. Seuraavana päivänä saimme kuulla, että ikäsusi Kalervo oli kuollut samana iltana. Kerhomme kokee tämän poismenon suurena menetyksenä 24. 5. 1980 oli jo tavaksi tullut Balleråsin pyöräretki. Matkaa on 80 km. Matkalla on kaunis saaristo, silta ja lautta. Se on erittäin vaihteleva matka. Kesäkuussa saimme kerhon hihamerkin. Heinäkuussa pyöräiltiin Solveig'in huvilalle Österhankmoon. Matkaa kertyy 60 km. Se oli vähän parempi iltalenkki. Kesäkuun lopussa Jaakko veti viikonloppupyöräilyn Seinäjoki – Virrat – Ähtäri. Matka alkoi kovassa vesisateessa. Sade jatkui 30 km, sitten sää selkeni ja loppumatka sujui hienosti.

Ytteröhön pyöräiltiin 3 kertaa mansikkaleivoskahville. Kirkon luontopäivänä 14. 9. 1980 pyöräilimme Vähäänkyröön, jossa osallistuimme jumalanpalvelukseen. Leena ja Arvo osallistuivat taas Vaasa-100 pyöräilyyn. Kerhomme pyöräilyt yhteensä ovat useita tuhansia kilometrejä. Oiva Lehtosen kortissa on yli 3000 km, mutta kuten tavallista, tiedot usein jäävät toimittamatta sihteerille.

Lokakuussa kokoonnuimme 10-vuotisjuhlan mekeissä perhepiirissä. Kunniapj. Aarre Orhaselle oli hankittu Tahko Pihkala-mitali 80-vuotispäivän johdosta ja kiitokseksi pitkäaikaisesta kerhon vetämisestä. Perustajajäseniä muistettiin ruusulla. Kynttilänuotion ympärillä muisteltiin menneitä ja laulettiin kaikki kauniit nuotiolaulut.

Heinäkuussa 6 kerholaista teki vaelluksen Lemmenjoelle Kalervon suunnittelemaa reittiä seuraten. Retki oli erittäin onnistunut. Maire ja Sirkka ensikertalaisina saivat tartunnan. Anna-Liisa Valli hoiti vetäjänä porukan hienosti ylimääräisille näköalapaikoille. Jussi ja Pentti tekivät Inarin maastossa pitkän vaelluksen samoin heinäkuussa.

Pikkujoulu vietettiin vanhan tavan mukaan Österhankmon kurssikeskuksessa. Anna-Liisa, Pirkko ja Oiva olivat järjestäneet oikein hauskan ohjelman. Näin se vuosi on taas vierähtänyt. Ulkoilu ja retkeily jatkuu.

Marraskuussa osallistui 6 kerholaista Susiaisiin, joissa Dagny Björk ja Pirkko Westergård vihittiin susiksi. Kerhomme sai 2 uutta sutta.

Aino

KUHTTA

Monet ovat kysyneet, kun ovat nähneet hihamerkissä nimen Kuhtta, että mitä se moinen nimi merkitsee ja mikä se on? No, sehän on se kuutonen saamenkielellä. Mutta onhan se toki paljon muutakin kuin pelkkä numero.

Onhan se tämä tunturikerho, joka nyt juhlii 10-vuotista taivaltaan.

Tunturilatu lehti No 1 -71 kirjoittaa.: "Kuhtta on erilainen muihin tunturikerhoihin nähden siksi, että sen jäsenistö koostuu hyvin nuorista henkilöistä muihin tunturilatulaisiin verrattuna. Kuhttalaisten keski-ikä tällä hetkellä on reippaasti alle 20 vuotta".

Lehdessä on lisäksi Alpiinin kirjoitus, jossa mainitaan kerhon toimivan Vartiokylän alueella, mutta olevan avoin kaikille, jotka ovat kiinnostuneet retkeilystä ja Lapista. Tällaista siis puhuttiin silloin, 10 vuotta sitten.

Nyt puhutaan ja todetaan, että Kuhtta on kerho, jonka toiminta nuorison keskuudessa on ollut varsin merkittävää. Monelle on kerho ollut ensimmäinen kosketus Lappiin ja tunturien maailmaan. Mieleen ovat jääneet retket siellä, samoin kuin monet muut tempaukset, joita kerho on järjestänyt.

Oli retkiä, joilla "luotiin oma Kuhttalainen fiilinki". Näihin kuuluu kaamosvaelluskin vuodelta -71, vaikka sitä ei vielä virallisesti kerhon nimissä vaellettukaan. Tästä kuitenkin kaikki alkoi. Alpiini kirjoittaa ko. kaamosvaelluksesta m.m. "Vuoden vaihtuessa ei ollut raketteja, ei tinaakaan. Vain iltavirsi kaikui hartaana hiljaisessa erämaassa".

Sitten vuosien varrella hiihdeltiin ja vaelleltiin kotoisia ja Lapin kairoja. Liikkui ankara "Arctic-Caravan", koluten Suomen, Ruotsin ja Norjan tuntureita lähes 350 km yhdeksän päivän aikana. Ja joka päivä satoi vettä! Se oli sitä ns. "kovaa partiointia".

Jos vielä sallitte, muistelen kuulemiani ja näkemiäni retkiltä, joihin minulla on ollut tilaisuus osallistua.

Kerran näin kuinka nuorison veti hiljaiseksi kun kairassa löydettiin poro, joka juuri oli heittänyt henkensä. Tapaus toi heille varmaan mieleen luonnon ankaruuden ja muistutti kaiken katoavaisuudesta.

Kerran vietimme yön laavulla. Muistan nuoren neidin kommentin aamulla kun hän totesi, että hengissä oli selvitty. Hän virkkoi, että "Tämän minä kerron vielä lastenlapsillenikin." Elämys oli väkevä, se jäi mieleen.

Niin, näitä tapauksia on paljon, ei niitä näin pienen tarinan puitteissa ehdi kertoa. Kuitenkin tervaksentuoksuinen erämaa, revonlieskojen leikki, kirkkaana loistavat tähdet, erämaan hiljaisuus, hyttysten ininä, puron solina, keskiyön auringon valo, tunturirinteen mahtavuus. Kaikkea tuollaista tuo mieleen sana Kuhtta.

Mainitsen vielä ihmissuhteet. Retkillä saavutettu ystävyys on kestävää. Ihminen on toista ihmistä lähellä kairassa, sekä kuvaannollisesti, että kirjaimellisesti.

Arvokasta on ollut työ, jota Kuhtta on tehnyt. Lukemattomat kerrat se on vetänyt nuoret toimintaan asioiden pariin, asioiden, jotka ovat oikeaa elämää.

Sallittakoon vielä minun, enimmäkseen syrjästä katselevan kerhon vanhimusjäsenen, lausua kaikille heille, jotka ovat aikaansa ja tarmoaan uhraten vieneet eteenpäin tätä toimintaa ja tunturiaatetta, mitä parhaat kiitokseni ja onnentoivotukseni. Varsinkin Alpiinille voisitte oikein hurraatakin huutaa, on siinä vain sellainen peikko, että on sen ansainnut.

Hollolan Lahles 12.12.-80

Matti Aro

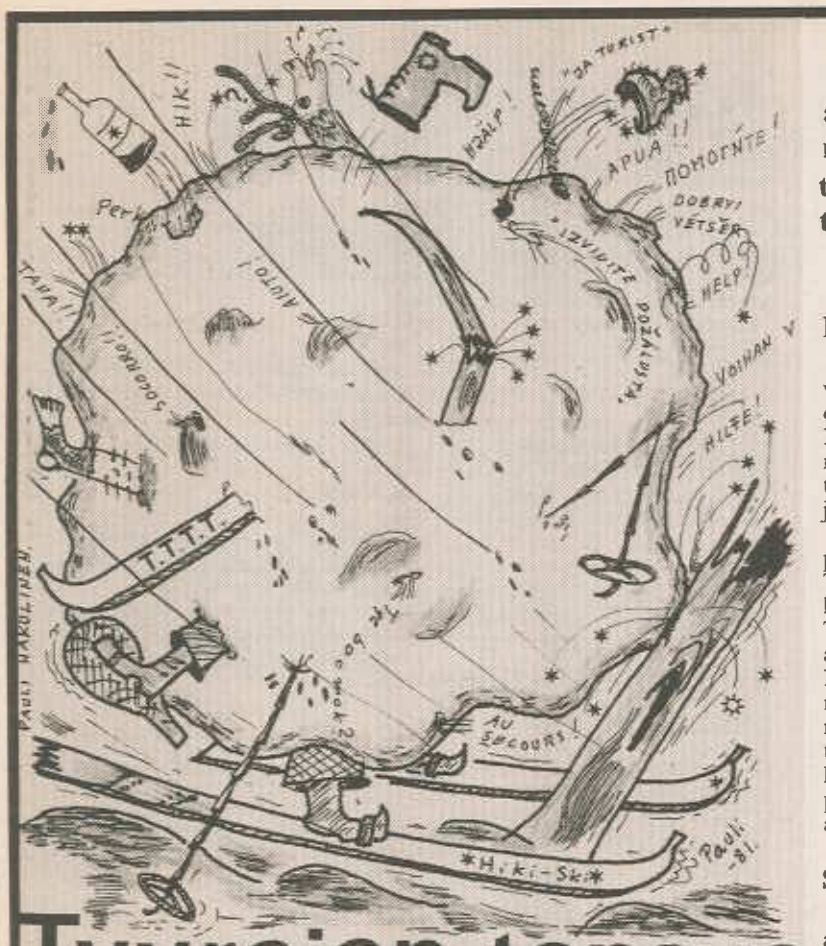
...eipäs livistetä puutalkoista!!

Eivät ne talkoot ihan sitä kaikkein suurinta herkkua ole, mutta kaikki muu touhu onkin sitten sitä hohdokkaampaa...

... kelpaa kyllä hiihdellä Susikyrön ja Susi-Talaksen maisemissa, kun on lämmin kämppä – sauna tiedossa.

Omaehtoisen toiminnan lisäksi voit osallistua Susikyrön puutalkoisiin, joista tarkemmin toimintasivulla.

Pääsääntöjä eränkäynnissä: KAUAS ON PITKÄ MATKA, LÄHELLE VÄHÄN LYHYEMPI.

Tyyrojan tapaus

Viime kevään Tunturilatu-lehdessä 1/80 Tyyrojan Tapauksen Tutkimustoimikunnan väliraportin 1169/80-2 ilmestymisen jälkeen on TTTT:n tavoitteiden sekä tutkimusten tiimoilla tapahtunut paljonkin merkille pantavaa.

Suurin ja iloisin uutinen oli vuoden 1980 syyskuussa valtiovallan taholla tehtv periaatteellinen päätös säilyttää Koillis – kairan ja Korpi-Lapin alueet luonnonmukaisina erämaina.

Tähän päätökseen omalta osaltaan vaikutti myös TTTT:n sitkeä anomus- ja valistustyö kotimaisen sekä kansainvälisten luonnonsuojelujärjestöjen parissa.

Luonnonsuojelu- ja retkeilyväki ovat ottaneet tiedot em. alueiden rauhoittamisesta suurella tyydytyksellä vastaan. Samoin ollaan myös TTTT:n piirissä rauhallisella mielellä – tutkimustyön edellytykset Tyyrorjan Tapauksen kohdalla on turvattu ikuisiksi ajoiksi.

Kulunut toimikausi...

TTTT:n kulunut toimikausi oli tavattoman vilkas. Toiminnan puitteet ovat myös entisestään laajentuneet. Mm. väline- ja varustesuunnittelut, niiden testaukset ja kokeilut on ulotettu mitä moninaisemmille alueille ja olosuhteisiin...

Asiantuntija- sekä konsultointiapua on jouduttu antamaan myös TTTT:n ulkopuolisille järjestöille ja henkilöille. Tämä on johtunut TTTT:n saavuttamasta vankasta ammattitaidosta ja kokemuksesta. Ne on huomioitu ja arvostettu myös muualla kuin TTTT:n omassa piirissä. Näistä seikoista johtuen joutuivatkin TTTT:n tutkimusryhmät liikkumaan koko Lapin ja osittain pohjoiskalotinkin sekä Ruijan alueilla.

Suurilla selkosilla...

... Eräs ryhmä otti näytteitä ja analysoi ikuista lunta aivan maanosamme pohjoisimmilla tuntureilla.

Se myös tutki inhimillisen kantin kestävyyttä – henkisen ja ruumiillisen rasituksen äärimmäisissä olosuhteissa, tunnetulla Juokhten Kukhtun Jotoksella parisen sataa kilometriä Tyyriojalta luoteeseen. Tässä yhteydessä toteutettiin jo kauan suunnitelmissa olleet yöpymiskokeilut alkeellisissa olosuhteissa mm. turvekammissa. Samainen ryhmä vielä ohimennen tutki interaktiivisten kommunikointiteorioiden paikkaansapitävyyttä pohjolan alkuperäiseen väestönosaan nähden.

Ja edelleen... on jopa vuotanut tietoja huippusalaisista kokeista, joiden avulla on tutkittu pyörän käyttöä liikkumista helpottavana apuvälineenä erämaaolosuhteissa.

Erästä T:n Tapauksen johtolankaa seurasi kolmimiehinen tutkimuspartio aina pohjoiskalotin koillisimpaan kulmaan saakka. Vasta saatuaan varmuuden etteivät johtolangat päässeet karkaamaan suurten vesien taakse, palasi partio etelään... tämä kaikki osoittaa sitä peräänantamattomuutta ja sinnikkyyttä, jotka ovat tyypillisiä TTTT:n toiminnalle.

Kuluvan talven lumilta...

Jo heti kaamoksen päätyttyä lähtivät partiot maastoon. Tällä kertaa itse varsinaisille tutkimusalueille...

Tapahtumat olivatkin siellä, saapuneen raportin mukaan, saaneet melko vauhdikkaita ja yllättäviäkin käänteitä.

... otsikon piirroksen mukainen valtava lumiohjus oli havaittu kiitävän hurjaa vauhtia alas Vongoivan itärinnettä. Se oli koko ajan lisännyt nopeutta. Luultavaa on, että se olisi loppujen lopuksi päätynyt jonnekin Talkkunapään länsirinteille, ellei se Kuusikurussa olisi hirvittävällä rysäyksellä pysähtynyt tukevaan kantoon.

Tämä ääni oli herättänyt lähistöllä liikkuneen toisen partion huomion. Se riensi kiireesti paikalle.

Tilannearvion mukaan oli pääteltävissä, että lumen ja jään sisällä melkoisella varmuudella oli T:n Tapauksen tutkijoita. Mahdollisesti kokonainen tutkimuspartio. Lisäksi olivat paikalle saapuneet erottavinaan vieraskielistä puhetta.

Ties miten olisi käynyt ilman partiomme paikalle saapumista? Se ryhtyi oitis toimenpiteisiin tapahtuman selvittämiseksi. Lumi ja jää olivat kuitenkin kovassa vauhdissa kilometrien matkalla hakkautuneet lähes murtumattomaksi ja teräkseen verrattavaksi panssariksi.

... suurella vaivalla oli pallo kieritetty Mukkakönkään – Kiertämäjärvien kautta Ivalo – Raja-Jooseppi tien varteen, josta TTTT:n kuljetusryhmä toimitti sen asutuille seuduille.

Tietojen mukaan sulatellaan jäämähkälettä tällä hetkellä eräässä Pohjois-Suomen lihanjalostusalan pakastamossa. Tämä toimenpide on suoritettava vähitellen ja varovaisesti.

Tutkimukset on myös käynnistetty. Paikalle on rientänyt mm. pariakymmentä kieltä sujuvasti kuunteleva kieliasiantuntijamme. Muutamia Vongoivalle suunnanneen partion jäseniä on jo tunnistettu äänen perusteella. Keitä muita jään sisälle on joutunut, selvitetään paitsi kuulohavaintojen mukaan, myös varpaiden tunnusviivojen, jalkahien yms. henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella...

Tämä työ on arvioitu saatavan päätökseen kuluvan vuoden toukokuun alkuun mennessä.

Kaikkien edellä kerrottujen uusien tutkimusten lisäksi ovat TTTT:n asiantuntijat ja tilanteen seulojat suorittaneet valtavan työmäärän aikaisempina vuosina kerääntyneen materiaalin parissa.

Sen julkistamista on monelta taholta ja yhteyksissä kiirehditty, mutta tulokset ovat sen verran keskeneräisiä, ettei TTTT ole halunnut antaa niitä vielä kokonaisuudessaan yleiseen tietoisuuteen....

– väliraportti 1169/81-1

Tyyrojan Tapauksen Tutkimustoimikunta

puolesta

susi 1169

RIEKON NAURUA

Kotkan lento korkealla tunturin yllä... piekanan valittava huuto sen lähestyessä männyn latvassa olevaa pesäänsä...

Paljon puuttuisi luonnosta jos lintuja ja niiden ääntä ei olisi. Luonto olisi suurelta osalta kuollut. Kun liikkuu paikoilla tai vuodenaikoina, jolloin lintuja ei ole liikkeellä, tämän seikan välittömästi huomaa. Maisema tuntuu silloin kuolleelta ja autiolta.

Linnut ovat tärkeä osa luomakuntaa ja ne voivat vaeltajalle muodostaa ehtymättömän ihastuksen ja ihmettelyn lähteen, joista ei aina puutu humoristisiakaan piirteitä...

Kerrotaanhan vanhassa luomistarussakin linnusta, jolta luomisen suuressa kiireessä ja touhussa olivat jalat unohtua. Luontokappaleen jo kohotessa siivilleen Luojamme ne viime tingassa toimitti linnun perään. Tänä päivänäkin ovat sen jalat räpylöineen liikaa pyrstön puolella – hieman hullunkurisen näköisesti, mutta ovat silti tehtävänsä ja asiansa ajaneet.

Vaeltaja törmää tuon tuostakin pieniin yksityiskohtiin, jotka väkisinkin vetävät suun hymyyn. Lintujen äänistä voi ottaa esimerkiksi lentoon lähtevän riekon kerrassaan omalaatuisen "naurun". Sen kuullessaan on aina yhä uudelleen sanottava itselleen, "eihän tuollaista ääntä olekaan". On kuitenkin. Ei auta muu kuin uskoa korviaan.

Lintujen tunnistaminen niiden ulkonäön tai äänen perusteella on toisille ihmisille luontaisesti helppoa. Allekirjoittanut ei niitä puolestaan saa millään päähänsä, vaikka kuinka kirjoja selailisi.

Tämä asia on aivan liian monen linnun kohdalla suurella surulla todettava. Kun joskus jonkun linnun on tunnistavinaan, niin kohta herää epäilys, "ei se sittenkään ole se, mikä lie – "pikkulintu". Jos nyt kyseinen lintu sattuu sieltä pienemmästä päästä olemaan, niin tämäntapaiseen arviointiin on taas kerran ollut pakko tyytyä.

RIEKKO tai KIIRUNA?

Riekkoa ja sen lähisukuista kiirunaa on toisinaan vaikeata eroittaa toisistaan.

Tunnistamisen helpottamiseksi voi näiden lintujen ulkonäöstä, oleskelupaikoista ja äänestä yrittää painaa muutaman seikan mieleensä...

Riekko päästää lentoon lähtiessään rähähtävän naurun. Kiirunan ääntely puolestaan on lähinnä "narisevaa – korisevaa". Em. korinan päästää koiraskiiruna usein juuri lentoon lähtiessään.

Jos lintuja pääsee lähempää tarkastelemaan, erottaa riekon talvella kiirunasta sen korkeamman nokan perusteella.

Koiraskiirunan tunnusmerkkinä on musta ohjusjuova linnun nokasta sen silmän seutuville.

Riekon voi tavata joskus puurajan yläpuolelta, mutta sen varsinaisia asuinpaikkoja ovat havu- ja koivumetsät sekä pensaikot purojen – soiden rannoilla ja reunamilla. Kiiruna puolestaan on tyypillinen avotuntureiden lintu. Kiirunan höyhenpeite on tiivis ja lämmin. Se kestää tuulet ja tuiskut, eikä kiirunan tarvitse riekon tapaan etsiä öisinkään suojaa lumen alta. Pesimäaikana ei kiirunaa tapaa tunturista juuri alle 500 metrin korkeudelta.

Lintujen ulkoasusta voi muutamaan tuntomerkkiin kiinnittää huomiota. Kiiruna on talvella tummaa nokkaa, pyrstösulkia ja koiraan ohjusviivaa lukuunottamatta väriltään valkoinen.

Kiiruna vaihtaa höyhenensä kahdesti vuodessa. Sulkasadon vuoksi ovat kiirunat keväisin ja syksyisin kirjavia, jolloin ne värinsä puolesta hyvin sopeutuvat tunturin pälvipaikkoihin. Kiirunan "kesäpuku" on harmaan-keltaisen kirjava. Sen siivet ovat valkoiset ympäri vuoden.

Mustaa nokkaa ja pyrstöä lukuunottamatta on myös riekko talvella valkoinen. Kesällä riekko on väriltään lähinnä punaisenruskea. Myös riekon siivet ovat valkoiset ympäri vuoden.

Kiirunan poikaset elävät ensimmäiset viikkonsa hyönteisillä. Aikuisten lintujen ravintona ovat kesäaikana kasvien silmut, lehdet ja tunturipaljakoiden varvut. Hyvinä urpuvuosina tapaa kiirunan usein ruokailemassa yksinäisen tunturikoivun oksalla. Variksenmarjan versot ovat kiirunan erityistä herkkua.

Riekon ruokalista on pääosaltaan samanlainen. Ehkä siihen voisi vielä lisätä pajujen ja koivujen norkot.

Riekko on kooltaan keskimäärin 40 cm, kiirunan ollessa sitä hieman pienemmän.

RIEKON NAURUA...

Riekon kanssa voi erämaassa pitää joskus melkoisen hauskaakin. Tämän sain todeta muutama kevät sitten.

...istuimme vaelluksen viimeisenä päivänä auringonnousun hetkellä varhaisilla kahvitulilla Suomujoen latvoilla. Tulille oli poikennut kaksi pohjoisen miestä. Jostain joen penkalta kuului riekon naurua ja toinen miehistä alkoi aikansa kuluksi matkia riekkonaaraan kevätkutsua... njiu... njiu... njiu...

Ei kestänyt kuin hetken ja pensaikosta kuului riekkouroksen toivorikas ja innostunut vastaus... kopek... kopek... kopek...???

Uros oli kuullut keväisen kutsun. Pian se jo lentää räpytteli asentopaikallemme. Loppujen lopuksi se pyöri ja hääräsi miltei jaloissamme. ...viimein se kuitenkin huomasi tulleensa pahasti petetyksi. Se oli aivan selvästi sydänjuuriaan myöten loukkaantunut.

Kopek... kopek... kopek oli saanut toisen äänensävyn, "tyhmät ihmiset kehtaavat leikkiä toisen kevättunteilla" – sinne hävisi riekkomme näkyvistä joentörmän rantapensaikkoihin....

Pauli Hakulinen

Variksenmarjajuoma

3 l variksenmarjoja jauhetaan ja joukkoon sekoitetaan 3 l vettä ja vesitilkkasessa 50 g sitruunahappoa. Astia peitetään ja se saa seistä muutaman päivän viileässä. Juoma valutetaan sideharsokankaan läpi ja joukkoon hämmennetään 1/2 kg sokeria. Juoma pullotetaan ja viedään kylmään.

Poimintoja Lapin läänin alueellisesta kehittämissuunnitelmasta vuosille 1978 – 1985

Viime vuosikymmenelle oli ominaista valtion kokonaissuunnittelujärjestelmän luominen. Läänit joutuvat valmistamaan alueitaan koskevia kehittämissuunnitelmia kaikilta mahdollisilta ja mahdottomilta aloilta. Niihin kuuluu terveydenhoito, peruselinkeinojen ym kehittäminen, ja kunnittain laadituista yksityiskohtaisista suunnitelmista koostuu vähitellen koko läänin alueen kehittämissuunnitelma. Olen poiminut Lapin läänin suunnitelmasta joitakin tietoja, jotka kiinnostanevat tunturilatulaisia.

PORONHOITO

Poroja oli 15. 6. 1977 maassa 257 000. Ne jakaantuivat 6 800 omistajalle, joista 800 perhettä sai pääasiallisen toimeentulonsa poronhoidosta ja lisäksi n. 1 500 perhettä huomattavan lisätulon. Porotalous vei tuona vuonna työpäiviä n. 300 000. Lihantuotto vaihtelee 1.2 – 1.5 milj. kg:n välillä, ja alempi luku on rahaksi laskettuna silloisten hintojen mukaan n. 20 milj. mk.

Poronhoidon edistämiseksi on suunnitelmassa useita huomionarvoisia ehdotuksia. Jo muutaman vuoden on poroja suojarokotettu paarmoja vastaan, jotta porontaljat olisivat moitteettomia eivätkä täynnä kurmupaarman toukan reikiä. Huomattavasti vaihtelevat talvisäät vaativat useimmiten lisäruokintaa. Milloin on liikaa lunta, milloin taas jääkuori peittää porolaitumet, ja kummassakin tapauksessa vähenee kanta huomattavasti. Liikenne ja metsätyöt vievät vuosittain n. 3 500 poroa, mikä on 1.5 % koko kannasta. Rahakorvaukset eivät vahinkoa korjaa, sillä useimmat tuhoutuneet porot ovat arvokkaita siitosporoja. Liikenteen lisäksi vievät pedot lukuisia eläimiä. Petojen säätelyä varten olisi kehitettävä petokantojen seurantamenetelmiä. Eräs tärkeä kehittämismahdollisuus on maankäytön muutoskielto. Porotalouden tutkimusasema olisi perustettava. Tosin on Murmanskissa sijaitsevan Neuvostoliiton tutkimusaseman kanssa tietojen vaihtoa, mutta Kuollan alueella paimennetaan porotokat, ne eivät liiku vapaasti. Tutkimusaseman tärkeänä kohteena olisi laitumien, rehun ja poroelinkeinon tutkimus. Paliskuntien Liiton porotalousneuvojien lukumäärä tulisi kohottaa kolmesta neljään.

Vuodesta 1978 on porotalousalan koulutusta Saamelaisten kotiseutualueen ammattikoulussa, mutta se tulisi alkaa myös Kittilän maatalousoppilaitoksessa.

Asumisolot ovat parantuneet kiitos vuoden 1974 porotilalain.

Porotalouteen liittyvän liikenteen parannusehdotuksista olisi mainittava este- ja erotusaitojen rakentamisen tehostus, tieyhteyksien parantaminen erotusaidoille ja kenttäteurastamojen lukumäärän lisääminen.

MATKAILU

Turismi on elintärkeä Lapille, niin haitalliselta kuin se meistä omasta mielestämme "aidoista" Lapin nauttijoista tuntuukin. Lapin läänin yöpymisvuorokausien määrä on 15 % vuodessa, muualla maassa 11 %. Lapin osuus koko maan majoituskapasiteeteista on 10 %.

Tietoja vuodelta 1977: matkailijoita 600 000, yöpymisvuorokausia 800 000, vuoteita 11 000, majoituspaikkoja n. 350, elinkeino työllistää n. 3 000 henkeä. Kehityssuunta on kasvava. Olemassa olevien voimavarojen käyttöastetta olisi nostettava. Yhteistyö Pohjoiskalottialueen muiden maiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää.

LIIKENNE

Tavarankuljetus – maantiekuljetus koska Lapissa on rautateitä vain etelässä – työllistää 3 200 henkeä kokonaismäärästä 4 400:stä. Joustava kuljetus matkailijoita palveleviin keskuksiin on ensiarvoisen tärkeätä. Maantieliikenteen kehittäminen vähenevistä määrärahoista huolimatta on Lapissa tärkeämpää kuin missään muualla maassa.

Lapin läänin tieverkko 1. 1. 1977: Valtateitä 1 129 km, kantateitä 691, muita maanteitä 3 098, paikallisteitä 2 886; näistä autokelpoisia 647 km, yksityisteitä (valtionavun piirissä) 1 068 km.

MUUTTOTAPPIO

Muuttotappio Lapin läänissä on nykyisellään vuosittain n. 1 000 henkeä. Läänin hallinto elää toivossa, että se tietyin kehitystoimenpitein saataisiin vähenemään puoleen.

SARMIN ALUE

Seutukaavaliiton kartassa on Sarmin aarnialue merkitty "alueverauksena, joka ei ole aluetarpeena runkokaavassa". Kuka ymmärtää, mitä tämä tarkoittaa? Minä en ymmärrä!

Maire Kalanti

Älä jätä loukkaantunutta poroa metsään kärsimään.

Suomalaisporo ei tunnetusti ole mikään älykäs eläin, mutta vielä hölmömpi voi olla turisti, joka ajaa tällaisen tyhmän poron päälle.

Ei siksi, että kolari tapahtuu, sellainen saattaa sattua hyvälle ja varovaisellekin ajajalle. Mutta mitä tapahtuu kolarin jälkeen! Turisti saattaa karata paikalta samaa vauhtia kuin loukkaantunut poro pyrkii metsään. Tai sitten hän saattaa leikata kuolleen poron korvat irti ja tallettaa ne matkamuistoikseen tai tarjota niitä lähimmälle poliisille. Näinkin on käynyt. Porokolareita sattuu paljon. Esim. Muonion nimismiespiirin alueella niitä kirjattiin viime vuonna (1978) n. 160.

Kun törmätään poroon, menetellään paliskuntain yhdistyksen asiantuntijan mukaan näin:

Otetaan esim. tunkki (se on suunnilleen raskain ase, mitä autosta kuin autosta löytyy) ja tainnutetaan poro lyömällä sen otsaluu murskaksi niin, että isku ulottuu isoihin aivoihin asti. Sitten poro ns. pistetään leikkaamalla sen kaulavaltiomo poikki. Tätä varten on syytä pitää autossa mukana puukko. Viilto tehdään poikittain lavan etupuolelle, ja valtimo löytyy kuulemma hyvin helposti. Kun veret on valuteltu pois, viedään tieto sattuneesta esim. lähimpään taloon. Sieltä tieto välittyy arviomiehelle, joita on jokaisessa paliskunnassa ja jokaista tieosuutta varten.

Missään vaiheessa ei oleteta, että turisti maksaa kuolleen poron. Sen takia kolarista ei ole siis syytä jättää ilmoittamatta. Niinikään on väärin, jos loukkaantunut eläin jätetään laukkomaan metsään ilman, että kukaan tietää lähteä lopettamaan sitä.

Mutta ilman ohjeitakin autolla liikkuvat voisivat pyrkiä säännöllisesti hiljentämään ajonopeuttaan niillä tieosuuksilla, joita porovaarasta kertovat merkit koskevat. Merkkien paikkoja vaihdellaan vuosittain sen mukaan, miten porot kulloinkin liikehtivät. Paikan päättää paliskunta yhdessä paikallisen tiemestaripiirin kanssa.

Ohjeet on saksittu HS:sta 9. 8. 79.

Kuolan saamelaisten vieraana

Lovozero – saamelaiskylä Kuolassa on Ruotsin television tuottama, Boris Erssonin ja Paul-Anders Simman toimittama, lähes tunnin mittainen dokumentti Kuolan niemimaalla asuvien saamelaisten arkisesta elämästä ja osin myös juhlista. Liittyypä ohjelmaan katkelma Ivalon poroerotuksestakin ennen kuin siirrytään samalla korkeudella Neuvostoliiton puolella sijaitsevaan Lovozeroon, saameksi Lujaur.

Kuolan niemimaan parituhatta saamelaista työskentelevät sovhooseissa poronhoitajina. Omia poroja perheillä saa olla vain puolensataa. Lujaur on poronhoidon keskus, jossa asuu kaksituhatta ihmistä, heistä puolet saamelaisia ja toinen puoli komeja, samojedeja ja venäläisiä. Poronhoidon ohella Kuolassa metsästetään ja kalastetaan, ruotsalaisryhmä on käynyt jututtamassa myös Seidjaurin järven siiankalastajia nuotanvedon aikaan.

Porotalouden vanhat traditiot yhdistyvät nykyajan tekniikkaan, moottorikelkoista radiopuhelimiin ja lentokoneisiin. Omien lappalaistemme tavoista poikkeavaksi osoittautuvat useamman poron vetämät reet. Niitä ovat alunperin käyttäneet komit. Saamelaisperinnettä paremmin tuntevat voivat väritelevisioiden ääressä tarkemmin arvioida, miten Kuolan saamelaisten asut väreiltään poikkeavat Suomen saamelaisasuista.

Juhlapeskit ovat päällä poromiesten kokoontuessa päivilleen, joiden ohjelmaan kuuluvat myös vauhdikkaat ajokilpailut. Voittajat julistetaan tanssin ja laulun lomassa, joiden seuraamiseen dokumentti päättyy.

Ohjelman aikana pistäydytään myös lastentarhassa ja koulussa. Tällöin käy ilmi, että saamelaiset eivät saa opetusta äidinkielellään vaan venäjäksi. Vähemmistöksi saamelaiset ovat kuulemma liian pieni ryhmä, vaikka meillä Suomessa on sentään vähitellen löytynyt varat saamenkielisenkin opetuksen aloittamiseen.

Boris Ersson on aiemminkin tehnyt saamelaisdokumentteja, joten hän on varmaan iloinnut saatuaan vihdoin luvan käydä Kuolan saamelaisten luona. Harmi vain, että dokumenttifilmin kokonaisilme jää kovin hajanaiseksi toteutukseltaan; mukaan on otettu vähän sitä ja vähän tätä ilman selkeää kokonaisuuden hahmottamista historiaan ja tulevaisuuteen ulottuvine taustoineen.

OSMO JOKINEN

Helsingin Sanomissa ollut ennakkoarvostelu televisiossa samana päivän esitettävästä Kuolan saamelaisia koskevasta ohjelmasta.

Susiksi, tai Johtajasusiksi aikoville. Susianomusten viimeinen jättöpäivä on 15. 8. -81. Anomuskaavakkeita saa Suomen Ladun toimistosta, tai kerhojen sihteereiltä.

Tunturi-latulaiset

Me Logilaise funteerattii et olis kauhhia mukava ku näkis teittii muit kerholaissii tääl Turus.

Tunturilaru johtomiehe antova meil semmose ukaasi et tarttis prykätä kokko kuvailta ja siin sit samall pirettäs ylimääräne kevätkokous.

Ja me meinatti sitä sit sill tavall et tulisitte tänne **lauantain huhtikuun 25. päivä klo 1** jälkke puolen päivä.

Jos treffattais **Iräisen karun 45** kohrall **Samppalinnan koulull.**

Muist sit kans otta föliis diakuvas ja tavallise fotos. Ja jos tuot kaitafilmis nähtäväks ni ota näyttökonees mukka. Koulun tykkö löytty kyl biileil parkkipaikka.

Jos sull on jotta kysyttävä ni telefuneeraa **Hemmoll 921-371005** tai **Yli-Kuivila Pentill iltasi 921-373483.**

Me tääl Turus toivota et sä tulisi ja ottasit kamraattis mukka.

Tunturikerho Logi.

JÄSENARVONTA.

Jäsenmaksunsa ajoissa maksaneiden kesken suoritetussa arvonnassa on voittajaksi selvinnyt Antti Tiittu Helsingistä.

Toimintamuistio

Eläkeläisviikko 4. – 11. 4. 1981 Susikyrö.
Susiviikko 12. – 20. 4. 1981 Susi-Talas
Em. viikot lienevät lehden ilmestyessä jo loppuun merkittyjä. Voit kuitenkin kysyä, mahdutko mukaan, Hemmo Kivilaaksolta, puh. 921/371005. Myös Elli samassa numerossa tuntee asian.
Muiden kuin ilmoittautuneiden toivotaan välttävän kämppiin majoittumista näiden teemaviikkojen aikana.
Tunturiladun ylimääräinen kokous ja kuvailta 25. 4. 1981 Turussa (ks. erillinen ilmoitus)
Tunturiladun johtokunnan ja kerhojen yhteispalaveri 16 – 17.5.81 Hyvinkäällä Usminjärvellä Kuokten järjestämänä. Tarkemmat tiedot johtokunnalle ja kerhoille myöhemmin kirjeellä.
Ulko-Tammion saaristopäivät 5. – 7. 6. 1981. (ks. erillinen ilmoitus).
Suomen Ladun leiripäivät Utissa 26. – 28.6.1981
Susi-Kiisan rakennustalkoot 27. 7. – 10. 8. 1981
Susikyrön puutalkoot 10. 8. – 16. 8. 1981
Susiaiset Lapissa keskuspaikkana Äkäslompolon Ylläskartano 19. – 20. 9. 1981. Ylläskartano on varattu tunturilatulaisten käyttöön edelliseksi viikoksi, jolloin myös susiaisia valmistellaan
Vuosikokous ja Tunturiladun 35-vuotisjuhla Helsingissä 7. 11. 1981

Tunturiladun johtokunnan jäsenten vastuualueet

Tunturiladun johtokunta on päättänyt johtokunnan jäsenten vastuualueista seuraavasti:

Antero Tarvainen:	Puheenjohtajan tehtävät ja ulkopuolinen edustus.
Yrjö Suuniittu:	Varapuheenjohtajan tehtävät, tunturikerhot ja varusteasiat.
Anja Huhtala:	Sääntöasiat ja varasihteeri.
Pekka Huttunen:	Rakennusasiat.
Hemmo Kivilaakso:	Tunturikerhot ja varusteasiat.
Alpo Mäntynen:	Nuoriso- ja retkeilyasiat.
Uolevi Mättö:	Tunturilatu-lehti.
Raimo Niklander:	Susi- ja jäsenasiat.
Anja Pere:	Tunturilatu-lehti.

Johtokunnan apuna toimivat seuraavat toimikunnat

Sääntövaliokunta :
Anja Huhtala
Yrjö Suuniittu
Matti Mähönen
Timo Sarkkinen

Lehtitoimikunta :
Antero Tarvainen
Pauli Hakulinen
Uolevi Mättö
AnjaPere

Teemavuoden (eräretkeily) toimikunta :
Yrjö Suuniittu
Hemmo Kivilaakso
Uolevi Mättö
Timo Sarkkinen

Susiaistoimikunta :
Raimo Niklander
Anja Huhtala
Alpo Mäntynen
Hemmo Kivilaakso
Timo Sarkkinen
ja erikseen nimettäviä, kerhoja edustavia jäseniä

TERVETULOA TUNTURIMIELISET ULKO-TAMMIOON!

Meillä on tälläkin kertaa varattu helluntaiksi kaunis sää ulkosaaristoon. Toivomme Teidän viihtyvän jälleen siellä niin vanhan kuin uudenkin ohjelmamme parissa.

Paluumatkalla yritämme poiketa Tammion kalastajakylässä.

Kuljetuskysymykset ovat edelleenkin vaikein ongelmamme. Niinpä varmuudella voimme luvata vain 85 ensimmäistä ilmoittautujaa mukaan.

Lähtö perinteisen tavan mukaan Karhulasta riippusillan laiturista perjantaina 5. 6. 1981 klo 20.00. Paluu sunnuntaina n. klo 17.00.

Ilmoittautumiset Tuula Kokkoselle 2. 6. 81 mennessä osoitteella Pajamäenkatu 9 B, 48600 KARHULA tai puhelimitse kotiin (952) 63526 ja toimeen (952) 63100/ 279.

Karhulan Tunturisusikerho

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n

ylimääräinen kokous pidetään lauantaina 25. 4. 1981 kello 13.00 alkaen Turussa Samppalinnan koululla, Itäinen Pitkäkatu 45. Kokouksessa käsitellään Tunturiladun uusitut säännöt (I käsittely).

Johtokunta

Välittömästi ylimääräisen kokouksen jälkeen alkaa Tunturiladun perinteinen kuvailta. Ohjelmassa mm. retkikuvia, ja Tunturiladun viimeisimmät kuulumiset. Tervetuloa!

HAASTE "OPERAATIO KAKLUUNI"

Tunturilatu-lehdessä oli Hemmo Kivilaakson kirjoitus Susi-Talaksen hellasta. Että se on pieni, joka on tosi ja käytännössä todettu. Uusi, isompi puoltaisi paikkaansa.

Kakluunin kalleuden huomioon ottaen Kuhtta rohkenee haastaa muut kerhot mukaan "operaatio kakluuniin".

Pesämuna, 150 mk, on talletettu tilille SYP Katajanokka 2066-21-20620

Eräretkiterveisin

Kuhtta

SEURAAVA TUNTURILATU-LEHTI ILMESTYY MARRASKUUSSA. AINEISTON OLTAVA TOIMITUSSIHTEERILLÄ SYYSKUUN LOPPUUN MENNESSÄ.

Keski-Uusimaa Oy, Kerava 1981